

Velja po pošti: ==

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejemov mesečno K 1-70

SLOVENE

Inserati: ==

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja: ==

vsak dan, izvenim nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Skozi okno.

Nekaj odgovora pl. Šukljetu.

Poroča dr. E. Lampe.

Preden nadaljujem z odgovorom na trditve pl. Šukljeta, moram popraviti, da se je medministerialna konferenca za kranjski melioračni zakon vršila pod baronom Bienerthom, ne pod baronom Gautschem. Pod Gautschevo vlado se je vršila druga medministerialna konferenca radi kranjske v zadnji cestnega zakona.

Sedaj pa k budgetu!

Pl. Šuklje zna povzdigniti sebe na račun drugih. Nasprotnika najprej pohvali in potem se povzdigne na njegovih ramah in reče: Tak mož, glejte, pa jaz sem še večji!

Tako je hotel porabiti dr. Kreka in dr. Žitnika za podnožje svoji veličini.

Šuklje je z liberalci enega mnjenja, da se mora pri proračunu mnogo govoriti. Takozvana »velika budgetna debata« je predstava, pri kateri nastopajo razni deklamatorji. Referent finančnega odseka dr. Krek je med proračunsko debato, ko so liberalci deklamirali svoje stare pesmi, potrošene s številkami iz knjigovodstva, na hodniku kadil svojo smodko. To mu je opozicija silno zamerila, in ko se je vrnil dr. Krek k predstavi, so liberalci in Nemci ostentativno zapustili zbornico. Dr. Krek je na ta exodus dobro odgovoril, češ: To, kar je nemška in liberalna opozicija govorila, je bilo govorjeno — skozi okno, za časopise in za njeno občinstvo, ne za nas. Zato je kadil med temi govori zunaj na hodniku smodko, da markira publikum, ki so mu ti govori namenjeni. Ta dovtip je zadel v črno.

Šuklje pa v svoji brošuri trdi, da je dr. Krek kot referent pred liberalci in Nemci iz zbornice — bežal. Dr. Kreka ni še nihče videl na begu, najmanj v kranjskem deželnem zboru. Tudi kot referent finančnega odseka ni imel povoda k begu.

Položaj kranjskih deželnih financ je neugoden, relativno se nam pa bolje godi, kot drugim deželam. Finančni referenti nekaterih drugih dežel so že tako daleč, da proti sklepu vsakega meseca letajo na Dunaju od banke do banke, da si izposodijo posojila za uradniške in učiteljske plače. Češka je

črtila del učiteljskih plač in Nižja Avstrija toži Češko za pol milijona kron oskrbnih stroškov. Tako je drugod, in kadar se jaz srečam na Dunaju s finančnim referentom kake druge dežele, se vedno čutim moža. Mi delamo z deficitom, a tako delajo vsi, ker je to posledica zistema, in tega sistema ne more izpremeniti ena dežela sama; to se mora zgoditi z eno reformo v celi državi.

Tega pl. Šuklje neče razumeti, in zato je vsa njegova kalkulacija zmotna.

Pl. Šuklje zahteva, da naj kranjska dežela obremeni takoj svoje davkoplačevalce; mi pa pravimo, da nam ukazuje politična previdnost, ne prenaaglati se s takim korakom. Saj taka obremenitev se lahko vedno sklene, a preden nastopi ta ultima ratio, bomo se vse preskusili.

Šuklje je baje knjigovodstvu ukazal, da naj opusti pri proračunu za leto 1912 staro metodo, po kateri smo troške računali visoko in dohodke nizko, ter naj v proračunu nastavi troške kolikor dopustno nizko, dohodke visoko. Jaz pa take bistvene razlike ne najdem; ta proračun je sestavljen istotako pesimistično, kakor prejšnji, in zato ne pritrjujem Šukljetovim konkluzijam. Delni efekt letošnjega leta — saj imamo že skoro pol leta za seboj — me v tem mnenju potrjuje. Šuklje je seveda svojo brošuro pisal, ko ni vedel tega, kar ve danes finančni referent deželnega odbora, ki pa ni tako naiven, da bi govoril — skozi okno.

Kako tendenčno piše Šuklje, se vidi iz tega, da z debelimi črkami naznanja grozno dejstvo, da bo izkazala dežela za leto 1911 primanjkljaja 1.500.000 kron. Vsakdo se ustraši te številke. Šele pozneje prav zavito in skrito prizna, da je v tej številki med drugim vsota 605.290 K 64 h, katera se je oddala melioracijskemu zakladu, ki je torej smatrati za prehodno postavko. Seveda, kdor vidi debele črke Šukljetove, bo tulil o poldrugem milijonu deficita.

Liberalne tirade je zavračal v deželni zbornici dr. Žitnik. Šuklje očita dr. Žitniku, da je baje oškodoval akcijo za državno saniranje kranjskih deželnih financ s tem, da je zavračal liberalna pretiravanja in povedal resnico. A s tem dela Šuklje dr. Žitniku veliko krivico. Od liberalcev nismo nikdar še pričakovali honetnosti. Šuklje in vsi člani deželnega odbora dobro

vemo, zakaj in kako smo ravno tako proračunavali in ne drugače. Ako bi bilo tem gospodom res do saniranja deželnih financ, bi bili čisto drugače govorili, in tudi Šukljeta brošura bi bila izostala.

Iz umljivih vzrokov zdaj ne morem povedati vsega. Prišel bo pa dan, ko bom v deželnem zboru tej gospodi temeljito odgovoril.

Dr. Žitnikovo stališče je bilo pravo, in če se danes Šuklje repenči nad njim, se mi zdi ravno tako, kakor bi se turist na šišenskem hribu domisljal, da mu leži Grintovec pod nogami. Dr. Žitnik je kot pravi politik vprašanje deželnih financ razmotrival s splošnega, državniskega stališča, pl. Šuklje pa s stališča računskega uradnika.

Kakor sem že omenil, so Šukljete številke že obsoletne; objavil bom v kratkem pravo stanje v deželnem zboru, kamor spadajo take razprave.

Da je šel Šuklje tudi med preroke, mu ni zameriti, jaz mu pa ne bom sledil tje, ker prorokovanje ni moj posel. Glede vinskega davka za danes omenim le to, da ga je S. L. S. odklonila v deželnem in državnem zboru. S tem je stvar rešena.

So pa neke strupene opazke v Šukljetovi brošuri, ki izzivajo še nekaj odgovora.

Državni zbor.

Dunaj, 20. junija.

Brambna reforma.

V zbornici, ki je skoraj prazna, teče razprava o brambnem zakonu. Za kulisami pa rešujejo krizo, ki so jo uprizorili Poljaki s svojim včerajšnjim sklepom proti vladi. Med drugimi sta danes govorila zastopnika rusinskega in poljskega kluba. Obe izjavi označujeta sedanjo situacijo v zbornici.

Rusinska izjava.

V imenu rusinskega kluba je izjavil dr. K. Lewickij: Rusinski narod se kulturno ne more razvijati, ker avstrijska politika Rusinom ne prizna popolne ravnopravnosti s Poljaki. Avstrijska država je cesarju vedno zvesti narod izročila na milost Poljakom, ki vedno prezirajo rusinske želje in potrebe. Ker vlada ni s potrebno odločnostjo podpirala rusinske zahteve, da v Lvovu dobe svojo univerzo, morali so rusinski poslanci javno dokazati, da hoče tudi rusinski narod biti v Avstriji enakopraven z drugimi in političen faktor, ki se

mora upoštevati. Rusini nočejo še dalje izvrševati državljanskih dolžnosti in nositi državna bremena, ako jim država prikrajšuje narodne, gospodarske in kulturne potrebe. Z obstrukcijo so Rusini hoteli izraziti svojo nevoljo. Ker pa hočejo Rusini izraziti osebi vladarjevi čustva svoje udanosti in ker jim je na srcu moč države, v kateri upajo dobiti pogoje svojega razvoja, zato nočejo državi odreči brambnih sredstev in bodo glasovali za brambni zakon. S tem pa še ne bodo opustili svojega opozicijskega stališča nasproti vladi. Obdrže si prosto roko in bodo v bodočnosti sodili vsako vlado po njenih dejanjih. Rusini pa pričakujejo tudi od Poljakov, da bodo Rusinom omogočili mirno in vzajemno delovanje za deželo in državo. (Rusinski tovariši govorniku ploskajo.)

Izjava Poljakov.

Nato je izjavil dr. German v imenu poljskega kluba: Z ozirom na mnoge olajšave v novem brambnem zakonu glasuje poljski klub za brambni zakon, ker država kot velesila potrebuje primerno močno in pripravljeno armado. Poljaki so prepričani, da mora za obrambo države glasovati vsak državljan, ne glede na dnevno politiko in strankarske težnje. Ako kdorkoli zapusti to stališče, je po naši sodbi velika napaka. (Poljaki pritrjujejo.) Nato je govornik izrazil željo, da naj vojaška uprava že v izvršilni naredbi k zakonu ublaži nekatere trde določbe v korist prebivalstva. In če se pokažejo večje neprijetnosti, naj vojna uprava že pred pretekom veljavnosti zakona predloži zbornici nove predloge. Tudi Poljaki so v odseku s težkim srcem glasovali proti nekaterim predlogom za olajšave. Storili smo to, ker se to vprašanje ne more in ne sme odlašati. Zato pa je bilo nepotrebno, da nam je vlada določila dan, ko mora biti ta zakon rešen. Mi sami dobro vemo, kaj moramo storiti, in ne potrebujemo nobenega pouka. (Poljaki živahno pritrjujejo.)

Ta izjava, kakor se vidi, je naslovljena na Rusine, na vlado in na vladarja. Poljaki so bili in so v parlamentu stranka, ki hoče vedno veljati kot državo ohranjujoča stranka. Kot taka pa tudi vedno zahteva, da ž njo računajo vsi merodajni faktorji. Bili so torej uzažljeni in do skrajnosti razburjeni, ker je minister Heinold v imenu vlade brez njihove vednosti Rusinom izposloval slovesno cesarjevo zahvalo. Čutiljo se nekako ponižane pred javnostjo in obito v rusinskih očeh. Boj se, da bi Rusinom izražene simpatije od vladarja in raznih strank ne škodile ugledu in veljavi močnega poljskega kluba. In to je tudi

LISTEK.

H. Sienkiewicz:

V peščeni puščavi.

Prevedel dr. Leopold Lénard.

(Konec.)

Za Stanka so minili dnevi skrbi, nemira in napa. Imeli so pred seboj še mesec potovanja do Mombassa in pot je peljala čez prečudne, toda nezdrave gozde Taveta, toda koliko lažje je bilo sedaj potovati s številno, z vsem dobro preskrbljeno karavano in po že znanih potih, kakor pa poprej bloditi samo s Kalijem in Meo po neznanih puštinjah. Sicer je pa sedaj skrbel za potovanje Glen. Stanko je počival in hodil na lov. Med drugim orodjem je našel pri karavani dleta in kladiva in je v hladnih urah izdobil na veliki gnejski skali napis: »Še Poljska . . .«, kajti, hotel je, da bi ostal kakšen sled njegovega bivanja v tem kraju. Angleža, katerima je prestavil ta napis, sta se čudila, da ni dečku prišlo na misel ovekovečiti na afrikanski skali svojega imena. Toda on je raje napisal, kar je napisal.

Vendar ni prenehal skrbeti za Nel-

ko in vzbujal je v nji tako neomejeno zaupanje, da ko jo je Clary vprašal, če se ne boji burje na »Rudečem morju«, je deklica dvignila k njemu svoje lepe, mirne oči in samo odvrnila: »Stanko bo že pomagal.« Glen je trdil, da bi nikdo ne zamogel dati boljšega spričevala, kaj je bil Stanko za deklico in boljše hvale za njega.

Dasiravno je bila prva brzojavka na gospoda Tarkowskega v Port-Said sestavljena jako previdno, je vendar naredila pretresljiv vtisk, da radost malo da ni umorila Nelkinega očeta. Toda tudi gospod Tarkowski, ki je bil izvanredno utrjen človek, je v prvem trenutku, ko je prejel brzojavko, pokleknil k molitvi in začel moliti k Bogu, da bi ta novica ne bila varljiva, bolestno dozdevanje, porojeno iz žalosti, hrepenenja in bolečine. Toliko sta se trudila oba, da bi vsaj zvedela, če otroka še živi! Rawlison je pošiljal v Sudan cele karavane, gospod Tarkowski je preoblečen za Arabca dospel z največjo nevarnostjo življenja celo v Hartum — in vse je bilo zaman. Ljudje, ki bi zamogli dati kakšno pojasnilo, so pomrli na kozah, lakote, ali poginili v neprestanih bojih — otroka sta kakor da bi se pogreznila v zemljo! Slednjič sta oba očeta izgubila vsako nado in živela samo še v spominih, globoko

prepričana, da ju v življenju ne pričakuje ničesar več in da ju bo samo smrt združila z najdražjima bitjima, ki sta bila zanju na zemlji.

Med tem je pa nepričakovano prišla radost, ki je bila skoraj nad njune sile. Toda obenem se je družila tudi negotovost in začudenje. Oba nista mogla na noben način razumeti, kako da je novica o otrokih prišla od te strani Afrike, to je iz Mombassa. Tarkowski je mislil, da ju je morda odkupila ali ukradla kakšna arabska karavana, ki je z vzhodnega brega prodrla po slonovo kost v notranjost dežele in dospela celo do Nila. Besede brzojavke: »Po zaslugi dečka« sta tolmačila tako, da je Stanko pisмено obvestil doktorja in kapitana, kje se nahajata oba z Nelko. Toda veliko reči nista mogla uganiti. Vendar je Tarkowski popolnoma jasno razumel, da mora novica biti ne samo ugodna, ampak celo jako ugodna, kajti drugače bi si kapitan in doktor ne dovolila buditi v njih nad in bi ju ne klicala v Mombasso.

Priprava za pot je trajala kratko in drugi dan po prejemu brzojavke sta bila oba inženirja obenem z Nelkino učiteljico že na krovu velikega parnika »Peninsular and Orient Company«, ki je šel v Indijo, med potjo se pa ustavil v Adenu, Mombassu in Zanzibaru. V

Adenu ju je pričakovala druga brzojavka, ki se je glasila: »Otroka sta z nami — zdrava — deček junak.« Ko je Rawlison prečital, je od radosti skoraj zgubil zavest, stisnil je Tarkowskemu dlan in ponavljal: »Vidiš, on jo je rešil! Njemu se moram zahvaliti za njeno življenje!« Tarkowski pa, ki ni hotel pokazati preveč slabosti, je samo odgovoril stiskaje zobe: »Da, dobro se je deček obnesel,« toda ko je bil sam v kabini, je plakal od sreče.

Slednjič je prišel trenutek, ko sta otroka padla v objem očetov. Gospod Rawlison je dvignil v naročje svoj zopet najdeni mali zaklad, a gospod Tarkowski je dolgo tiščal svojega junaškega dečka k prsim. Nesreča je prenehala, kot prenehajo viharji in nevihte v puštinji. Življenje je postalo spet jasno in srečno. Otroka sta se samo čudila, da sta očetoma med časom ločitve posiveli glavi popolnoma.

V Suez sta se vračala z izvrstnim francoskim parnikom družbe »Messageries maritimes«, polnim popotnikov z otokov Réunion, Mauritius, z Madagaskarja in Zanzibara. Ko se je raznesla vest, da se nahajata na ladji otroka, ki sta zbežala iz ječništva pri derviših, je

glavni vzrok, da iščejo in zahtevajo javno zadoščenje. Včeraj ves dan v pozno noč in danes dolge ure so se vršila pogajanja med Poljaki in vlado ter voditelji raznih strank. Tekom teh razprav in pogovorov so se Poljaki precej pomirili. Poučeni so dobro, da je ministrski predsednik grof Stürgkh solidaren z baronom Heinoldom. Ako bi Poljaki brezpogojno zahtevali, da mora odstopiti baron Heinold, potem poda demisijo ves kabinet. Vlada pa bi v sedanjih razmerah odklonila demisijo vlade ali pa jej »in statu demissionis« poveril nadaljno vodstvo vladnih poslov. Tako daleč pa vedno previdni Poljaki ne bodo tirali stvari. Včeraj je cesar po galiskem ministru Dlugoszu Poljakom iznova sporočil svojo popolno zaupanje. Ta jako laskava izjava cesarjeva ni mogla ostati brez učinka na Poljake. Danes dopoldne so se zbrale vse tri poljske stranke vsaka zase. Konservativna skupina je pridobljena za spravo z vlado. Pomislili sta se še ljudska stranka pod vodstvom Stapsinskega in vsepoljska stranka. Ob 3. uri popoldne pa se je zbrala parlamentarna komisija celotnega poljskega kluba, da se posvetuje, kako se more brez moralnega poraza izmotati iz zagate. Kakor se govori ravno kar, sestavili bodo resolucijo, v kateri se v prvi vrsti zahvalijo vladarju za izraženo zaupanje. Dalje hočejo v resoluciji izraziti zahtevo, da se nobena točka poljsko-rusinskega spora ne bode rešila brez njihove vednosti. Ta resolucija bode most, ki more zopet zvezati Poljake z vlado.

Kriza v češkem klubu.

Brambna reforma je provzročila krizo tudi v češkem klubu, v katerem je bilo od lanske jeseni združenih pet strank. Tedaj so bile razmere take, da so vse češke stranke bile v opoziciji proti vladi, v kateri sta dva Čeha. Čakali so prilike, da bodo povabljeni v vladno večino, ob kateri priliki bodo zahtevali gotove koncesije. Vlada pa je doslej že zato morala Čehom odreči vsako najmanjšo koncesijo, da ne moti ugodno se razvijajočih pravnih pogajanj med Čehi in Nemci. Zato se jako moti manjšina čeških poslancev, ako upa, da bi sedaj mogla svoje glasove za brambni zakon prodati vladi. To je že zato izključeno, ker bi takoj nemške stranke rinile pokonci in spravile v nevarnost brambni zakon. To bi bila naravnost državna kriza.

In s tega stališča presojaajo to vprašanje, Mladočehi, češki agrarci in katoliško-narodni poslanci. Drugega mnenja so češki radikalci in skupina Stransky-Masarykovih pristaev. Predlog, da enotni klub glasuje za brambni zakon, je obveljal z 41 glasovi proti 22. Nato je predlagal Klofač, naj se enotni klub razdruži in ustvari nova organizacija za narodna vprašanja. Prvi del tega predloga je bil odklonjen z 39 glasovi proti 17, drugi del je obveljal soglasno. In tako so se razšli, da se zopet najdejo ob priliki.

Iz javne seje Irgovske in obrtne zbornice.

Včeraj, v četrtek, 20. t. m., popoldne ob 5. uri se je vršila v magistratni dvorani javna seja kranjske trgovske in obrtne zbornice. Za overovatelja zapisnika je predsednik imenoval gg. Ložarja in Urbanca. Običajne točke dnevnega reda so se odobrile. Zbornica je nato imenovala bivšega svetnika zbornice Supančiča za dopisujočega člana. Poročevalec je povdarjal, da je bil g. Supančič 20 let član zbornice. (Samo tega ni povedal, da je Supan-

čič tudi 20 let molčal. Sedaj bo menda zbornici dopisoval o — stropih in fundamentih.)

Zbornični računski zaključek za leto 1911 se odobri. Pri tej točki se je oglasil k besedi g. Kregar in vprašal predsednika g. Kneza, kaj je z razstavo v Ljubljani. Govornik je povdarjal, da je leta 1909 stavil predlog v tej zbornici, da se priredi južnoavstrijska razstava v Ljubljani. Ta predlog je zbornica soglasno sprejela. Od takrat pa se še ni drugega storilo, nego to, da se je lansko leto vršila enketa o tej stvari. Nekateri obrtniki, zlasti veliki industrialci, so mislili, da bo ta razstava že letošnje leto 1912. Treba je veliko predpriprav; predno so te urejene, poteče veliko časa. Prosi predsednika, naj v pisarni trgovske in obrtne zbornice naroči, da pride stvar v tek in da se prične s pripravljalnimi deli. — Predsednik g. Knez je odgovoril, da pride ta zadeva v prihodnost sejo odsekov. Povdarjamo, da se je zaklad za južnoavstrijsko razstavo v Ljubljani pomnožil leta 1911 za 2091 K in je znašal ob koncu leta 1911 4091 K 50 h.

O nakupu zborničnega uradnega poslopja je poročal dr. Murnik. Ministrstvo se je načelno izreklo za nakup uradnega poslopja v Beethove novi ulici. Treba bo le dognati z mestno občino ljubljansko odpravnino. Sedaj ima zbornica v hiši mestno-ubožnega zaklada svoje brezplačno stanovanje. Mestna občina naj bi dala trgovski in obrtni zbornici odpravnine 70 tisoč kron, ki bi se v 35 letih polagoma izplačevale. Ministrstvo je tudi priporočalo, naj se hipoteka odpove in skuša novo ugodnejšo hipoteko dobiti, kar je pa seveda pri današnjem denarnem stanju izključeno. Poslopje se je kupilo od lastnika gosp. Jenkota za 118.750 K. Kranjska hranilnica je voljna pustiti hipoteko posojilo v znesku 39.500 K, vendar pod pogojem, da se vsako leto vrne 1000 K kapitala. Ostali denar se porabi iz zaklada za višjo trgovsko šolo v Ljubljani. Poročilo je zbornica odobrila.

Zvezi za tujski promet je zbornica dovolila 600 K podpore.

Obrtno-nadaljevalni šoli v Metliki je zbornica dovolila 50 K, ravno tako obrtno-nadaljevalni šoli v Toplicah-Zagorje 50 K podpore. Novoustanovljene obrtno-nadaljevalni šoli v Zireh bo zbornica prispevala triletno podporo 100 K.

V odbor obrtno-nadaljevalne šole v Toplicah-Zagorje je zbornica izvolila načelnika obrtne zadruge gosp. Korbarja.

Predlog glede obrtnega katastra je g. Ložar umaknil s pristavkom, da stvar ni aktualna in da bo predlog ob primernem času zopet vložil. — Poročilo o davčnih in pristojbinskih olajšavah konsumnih društev je podal ravn. g. Pammer. Povdarjal je razmerje med trgovci, obrtom in konsumnimi društvi ter predlagal, naj se zbornica obrne na gosposko zbornico, da ne pri-trdi sklepom poslanske zbornice, ki je sklenila dne 29. marca 1912 olajšave za davčne in druge pristojbine pri konsumnih društvih. Nadalje je zbornica sklenila, da se obrne do c. kr. finančnega ravnateljstva v Ljubljani s prošnjo, da se osnuje po nižjeavstrijskem vzgledu za Kransko svet za obdačitev tovarniških poslopij. Hkrati se izreče pripravljenost, da sestavi zbornica po-

trebni seznam, ki naj bi štel pet do osem oseb.

Zbornični sluga Pogačnik se definitivno nastavi.

Gosp. Fürsager je stavil nujni predlog, naj se zbornica obrne do c. kr. deželne vlade, da ta obrtni oblasti ukaže, da se pri podelitvi trgovskega dovoljenja strogo pazi in izvršujejo § 38., odstavki 2, 3 in 4, potem pa s 13a obrtnega reda. Nadalje predlaga, naj ministrstvo za javna dela odredi, da bi smeli tudi potniki tretjega razreda hoditi v jedilni voz na železnici. Zahteva tudi prezidavo kolodvora na Jesenicah in želi nekaj »Inselperron«, ker se boji, da bi ne bil povožen. G. Fürsager je zagovarjal te predloge s tako vnmemo in mahalom z rokami, da se mu je moral g. Rohrmann, ki sedi poleg njega, umakniti. — G. Bučar je stavil interpelacijo glede oddaje koncesij v črnomaljskem in novomeškem okraju ter zagotovil, da bo prihodnjič o stvari natančneje poročal. — G. Ogrin je stavil tri predloge, in predlagal, da je stvar zelo važna, da se odkažejo odsekom. Predlogi se glase:

Prvi predlog: Predsedstvu se naroča, da stopi nemudoma v zvezo z deželnim odborom v svrhu premembe stavnega reda za vojvodino Kranjsko in za glavno mesto Ljubljana. Nasvetuje naj se sklicanje enote merodajnih faktorjev, kjer naj bo tudi zbornica primerno zastopana. Predsedstvo naj pri tem zavzema stališče, da se uveljavi najmodernejši stavnbi red in naj uvažuje pri tem stališče, da se doseže čim več ugodnosti z ozirom na zgradbe obrtnih delavnic in delavskih stanovanj.

Drugi predlog: Predsedstvu se naroča, da stopi nemudoma v dogovor z deželnim odborom in drugimi merodajnimi faktorji, kakor tudi, da obvesti druge zbornice, radi zmanjšanja oblike opeke. Velikost opeke naj bi bila kot primerna za Kranjsko 250 × 120 × 65 mm; lahko pa naj bi se za gotove kraje uporabljale tudi druge, pa manjše oblike.

Tretji predlog: Zbornici se naroča, da dela na to, da se naseljevanje židov na Kranjskem kolikor mogoče omeji. Obenem naj opozori obrtnike in trgovce na razne židovske usiljive agente in kolporterje, raznih dvomljivih tvrdk, ki prepljavljajo našo deželo ter izsesavajo nevedno ljudstvo. Zbornica naj posveča večjo pozornost na gori omenjene ljudi, ker to je prava nesreča za marsikatero trgovca in obrtnika.

Končno je g. Podlesnik stavil na predsednika še sledečo prošnjo: Predsedstvo naj stopi v stik zmerodajnimi krogi in pospeši rešitev sledečih dveh zadev: Upelje naj se telefonsko zvezo na Gorenjskem, ki je velevažna zlasti za lepo se razvijajočo industrijo na Gorenjskem. Drugo vprašanje, t. j. vprašanje podražavljenja poštev v Kranju, pa sega zlasti globoko v trgovsko in obrtniško življenje v Kranju.

Sledila je tajna seja, koder so se sklenile nekatere osebne stvari in oddale razne stipendije.

„Zarola“ na Hrvaškem.

(Izvirno poročilo »Slovenca« iz Zagreba.)

Kar smo tako dolgo pričakovali, se uresničuje, ker nam sedaj že tudi uradni list hrvaške vlade namiguje, da se je res

delalo za veleizdajo — namreč za osnutje velike enotne jugoslovanske države, v kateri bi se razun Bosne in Hercegovine ter hrvaških dežel nahajala tudi Srbija.

»Veleizdaja je odkrita!« — tako vzklikajo uradni listi in opozarjajo na neka dejstva, ki so jih zagrešili mladi fantje od 14 do 18 let, torej ljudje, ki še ne znajo misliti s svojo glavo in se dajo zapeljati različnim fantazijam, v dobri veri seveda in z dobrim namenom, da s tem koristijo domovini.

Državni pravdnik si zadovoljno mane roke, da se mu je posrečilo odkriti zaroto in s tem veleizdajo, ki je šla za tem, da se nekatere dežele odtrgajo od monarhije. No, splošno mnenje je pa to, da mu bo veselje kmalu zagrenjeno, ker se že v naprej lahko ugane velika blamaža — morda še hujša, nego je bila velikosrbska veleizdajniška pravda. Policijska preiskava je končana in v kratkem bomo imeli priliko, da se na lastna ušesa prepičamo, kaj vse so pripravljali ti otroci in kakšne vrste revolucijo so snovali. Ali se ni morda našel kak hrvaški Nastič, ki bo za dobre novce postregel hrvaški mažaronski kliki? Vse je mogoče in ni daleč čas, ko se tudi ta špijon v dijaških vrstah razkrinka. Hrvaška javnost pa mirno čaka na ta proces, ker je uverjena, da se ni treba ničesar bati, ker se bodo tisti, ki sedaj hrvaškemu narodu nastavljajo past, sami vjeli vanjo.

Sedaj pa nekoliko o nadaljnjih dogodkih.

Konec policijske preiskave.

Policijska preiskava proti mladim »revolucionarjem« je dovršena in »zločin« obenem z atentatorjem izročni v zapore zagrebškega sod. dvora. Kak uspehi je imela ta preiskava, se najlažje izprevidi iz tega, da so od kakih 120 aretiranih dijakov pridržali v zaporu samo 16, vse druge so pa izpustili na svobodo, in sicer ravno tiste, ki slovijo kot vodje. Pridržani so večinoma srednješolci, otroci od 14 do 18 let, izjemo dela le par akademikov; Z aretiranimi dijaki vred so potovali na sodišče tudi preiskovalni spisi, ki so po zatrdilu uradnih organov jako obširni in vsebujejo dragocen material za »hrvaško veleizdajo«.

V sodnih zaporih.

Šestnajstotico dijakov so v sodnih zaporih porazdelili po raznih celicah, Jukić se pa nahaja v samotni celici ter je istotako pazno nadzorovan, kakor na policiji. Vse obtožence so kasno ponoči v spremstvu močne orožniške čete in zvezane prepeleli v sodne zapore. Nadzorstvo nad njimi je poostreno, zlasti »čudna« je pa odredba državnega pravdnika, da imajo namreč en dan v tednu popoln post — predno so bili sojeni!

Končna preiskava.

Končna preiskava je poverjena preiskovalnemu sodniku Weinertu, ki z vso vestnostjo vrši svojo nalogo. Prvi se zasliši Jukić, ostali mu pa po vrsti sledé. Preiskava se vrši z največjo brzino, kar priča, da se nekomu zelo mudi.

Zaprti dijaki so obtoženi radi sokrivde zločina umora, Jukić pa 1. radi zločina zahrbtnega umora in 2. radi javnega nasilja šeste stopinje.

V veleizdaji torej tu ni govora; a znamenja kažejo, da se v kratkem tudi ta proces pripravi. Kajti čemu sicer številne aretacije v Zadru, Spljetu, Dubrovniku, Pragi itd.

Vsekakor pa se ne da oporekati, da so vroče mlade glave zašle predaleč, da so se oprijele fantazij, ki se morejo poroditi v srbskih glavah. Je res nekaj tega, kar bo usodno delovalo na razmere v Hrvaški, ker bo sedanja vladajoča klika porabila to

postal Stanko predmet splošne rado-vednosti in splošnega občudovanja. Toda srečna rodbina se je raje zapirala v veliko kabino, ki jo jim je odstopil kapitan in je tam preživljala hladnejše ure s pripovedovanjem. Tudi Nelka je segala v besedo in ščebetala kot ptiček, obenem je pa na njihovo veliko zabavo začela vsak stavek z in. Sedla je očetu na kolena, dvignila k njemu svoje lepe oči in govorila tako-le: »In, papa, in so nas ugrabili in odpeljali na velblodih — in Gebhr me je udaril — in Stanko me je branil — in prišli smo v Hartum — in tam so ljudje mrli lakote — in Stanko je delal, da bi dobil zame date-ljev — in bili smo pri Mahdiju — in Stanko ni hotel spremeniti vere — in Mahdi nas je poslal v Fašodo — in potem je Stanko ubil leva in vse druge — in stanovali smo v velikem drevesu, ki se imenuje Krakov — in King je bil z nama — in imela sem mrzlico — in Stanko me je ozdravil — in ubil je vobo — in zmagal je Sambure — in bil je zame vedno jako dober, papa!...«

Ravno tako je pripovedovala o Kaliju, o Mei, o Kingu, o Sabi, o Lindejevi gori, o zmajih in o zadnjem potovanju, dokler niso zadeli na karavano kapitana in doktorja. Ko je gospod Rawlison poslušal to ščebetanje, je s težavo premagoval solze in od časa do časa je pritisnil svojo deklico k sebi, gospod

Tarkowski je bil pa ves izven sebe ponosa in sreče, kajti celo v teh otroških pripovedovanjih se je razodevalo, da ako bi ne bilo hrabrosti in energije dečka, bi bila poginila ne enkrat, ampak tisočkrat brez rešitve.

Stanko je poročal o vsem na drobno in natančno. Ko je pripovedoval o potovanju iz Fašode do vodopada, mu je veliko breme padlo s srca, kajti ko je govoril, kako je ustrelil Gebhra in njegove tovariše, začel se je ustavljati in nemirno pogledavati na očeta, gospod Tarkowski je pa nagubančil obrvi, pomislil trenotek, potem pa rekel resno:

»Poslušaj, Stanko! Umoriti se ne sme nikogar, toda ako bi kdo grozil tvoji domovini, življenju tvoje matere, sestre ali življenju sestre, ki ti je izročena v varstvo, ustrelj ga v glavo in nič ne vprašaj, in naj te vest nič ne peče radi tega.«

Takoj po vrnitvi v Port-Said je vzel Rawlison Nelko na Angleško, kamor se je stalno preselil. Stanka je dal oče v šolo v Aleksandrijo, ker so tam manj vedeli o njegovih činih in dogodkih. Otroka sta si neprenehoma dopisovala, toda naredilo se je tako, da se deset let nista videla. Ko je deček dovršil šolo v Egiptu, je stopil na politehniko v Curi-

hu in ko je dobil diplomu, je delal pri predorih na Švicarskem. In šele čez deset let, ko je Tarkowski šel v pokoj, sta obiskala oba svoje prijatelje na Angleškem. Gospod Rawlison ju je povabil za celo leto v svojo hišo, ki se je nahajala v bližini Hampton-Court. Nelka je dovršila osemnajst let in je postala čudno lepa deklica, kot cvetica, Stanko se je pa na stroške lastnega miru pričal, da tudi moški, ki je že dovršil štiriindvajset let, zamore še misliti na ženske. Misli je o lepi deklici tako neprestano, da je slednjič sklenil zbežati, kamor bi ga nesle oči.

Toda gospod Rawlison mu je položil nekega dne obe roki na rami, pogledal mu naravnost v oči in rekel z angeljsko dobrohotnostjo:

»Stanko, povej, ali je na svetu človek, kateremu bi bolj brez skrbi zaupal ta svoj zaklad in to svojo ljubezen?«

Mlada poročenca Tarkowska sta ostala na Angleškem do smrti gospoda Rawlisona, potem sta pa odšla na daljše potovanje. Ker sta hotela še enkrat ogledati kraje, kjer sta preživela svoja najmlajša leta, potem pa blodila kot otroka, sta odšla najprej v Egipt. Mahdijevo in Abdullahijevo gospodarstvo je že davno propadlo, po njegovem padcu je pa »nastopila«, kakor je rekel kapitan Glen, Anglija. Iz Kaire so nare-

dili Angleži železnico v Hartum. »Sudja« ali Nilovi razlivi so bili očističeni, tako da je mlada dvojica z udobnim parnikom zamogla dospeti ne samo do Fašode, ampak celo do velikega jezera Viktorija-Nyanza. Iz mesta Florenca, ki leži nad bregovi tega jezera, sta odpotovala z železnico v Mombasso. Kapitan Glen in doktor Clary sta bila že predstavljena v Natal, toda v Mombassu je še živel pod skrbnim varstvom ondotne angleške vlade slon King. Velikan je takoj spoznal svojo davno gospodo in zlasti Nelko je pozdravil s tako veselim trobenjem, da se je v bližini stoječe mangrove drevje treslo kot od vetra. Spoznal je tudi starega Sabo, ki je prekorajil navadna pasja leta skoraj za polovico in dasiravno je bil že nekoliko slep, je še vedno spremljal Stanka in Nelko.

Tu je zvedel Stanko, da se Kaliju dobro godi in da vlada pod angleškim protektoratom nad celo deželo južno od Rudolfovega jezera in da je poklical misijonarje, ki širijo kristijanstvo med ondotnimi divjimi plemeni.

Po tem poslednjem potovanju sta se mlada zakonska Tarkowska vrnila v Evropo ter se obenem z osivelim Stankom očetom za stalno naselila na Poljskem.

priliko, da na merodajnem mestu predstavi Hrvate kot nelojalen narod.

Bombe iz Kragujevca.

Za gotovo se je baje zvedelo, da se je imelo na Hrvaškem v kratkem začeti operirati z bombami, in sicer takimi, kakor jih izdelujejo v srbskem arzenalu v Kragujevcu. Ena taka bomba se je našla tudi v Zagrebu ter bo služila pri razpravi kot corpus delicti. Jukić sam pa da je jako spreten v narejanju bomb, česar se je naučil v Srbiji.

Nesreča je namreč hotela, tako se govori, da se je Jukić v Srbiji seznanil z nekim srbskim častnikom revolucionarnega duha, ki ga je nagovoril k atentatu in mu preskrbel priliko, da se je izvežbal v razstreljivnem materialu; tudi mu je dal za atentat revolver, kakršne nosijo srbski častniki. Na idealnega in silno patriotičnega Jukića je vse to jako delovalo in ga ni bilo težko nagniti k takemu dejanju.

Uradne vesti trdijo, da je Jukić priznal, da je iz Srbije prinesel eno bombo, kakor tudi drugih razstreljivih snovi za izdelovanje bomb; priznal je baje tudi, da je v Srbiji dobil vojaški revolver.

Tvornica bomb v Zagrebu.

Govori se, da je atentator Jukić, prišedši v Zagreb, za svojo idejo pridobil nekatere mlade fante in jih pričel učiti v narejanju in ravnanju z bombami. Ko so ti mladi ljudje napravili eno bombo, so šli v neki gozd v bližini Zagreba ter tu preizkušali njeno razstreljivo moč. Policija je na označenem mestu res našla ostanke bombe.

Atentat.

Jukić pa atentata le ni hotel izvršiti z bombo ter se je odločil za revolver. Ker pa se ni zanesel na vojaški revolver — tako se govori — si je izvolil browning-revolver, katerega mu je dal sedaj zaprti Neidhardt, ne da bi vedel, za kaj ga bo Jukić rabil.

Statut.

Zadnjič smo poročali, da je policija našla nek statut. Ta statut je bil v Srbiji napravljen ter so v njem nanizane fantazije o osnutju jugoslovanske države, ni pa nikak statut za borbo v Hrvaški. Statut je litografiran in so ga slučajno našli pri nekem dijaku, ki seveda o vsem ni imel nobenega pojma.

Republikanska država.

Po tem statutu, ki so mu žal nasledili mladi vročerni ljudje, bi se imelo začeti s teroristično akcijo in iti za tem, da se osnuje jugoslovanska republika. To so pa več ali manj domneve brez dokazov, ker bi se drugače zaprti dijaki ne tožili radi sokrivde na umoru, marveč radi veleizdaje. Resnično pa bo namigavanje, da se z uradne strani pripravlja »veleizdajniški« proces, kateremu bi sedanja pravda služila za podlago.

Preiskava bo tekom par dni dovršena, ker je že policija ves material jako natančno proučila in uredila, tako da preiskovalnemu sodniku ne ostane ravno mnogo dela. Ko se preiskava dovrši, se spisi odstopijo državnemu pravdniku, da dvigne obtožbo; razprava bi znala biti sredi meseca julija. V Zagrebu in po vsem Hrvaškem se napelo pričakuje tega procesa, ki bo nedvomno tudi preko mej vzbudil veliko zanimanja, tembolj, ker se s tem že drugi pot spravlja pred zagrebska sodišča srbska propaganda.

Kaplan Ivan Cvrković obsojen.

Iz Osjeka poročajo: Tukajšnje sodišče je obsodilo kaplana Ivana Cvrkovića na tri mesece težke ječe, ker je na veliko-nočni ponedeljek na prižnici govoril politički govor, v katerem je rekel: »Preplašen sem, ker ne morem govoriti o velikonočnem veselju, ker se nad našo domovino zbirajo temni oblaki, ki jo lahko uničijo; zato je treba pozabiti na vse strankarske prepire in nesoglasja ter se združiti, ker trpeli bi vsi; mi imamo sedaj komisarja, sabor je razpuščen, na ulici se ne sme govoriti ničesar. Zato hočem raz to mesto narodu, ki me bo gotovo razumel, povedati: Mi nimamo bana, mi imamo komisarja, ki nam bo sodil po svoji lastni volji. Zato se ne čudite, ako rečem: Slavimo vstajenje našega Odrašenika in prosimo ga, da vstane tudi naša hrvaška domovina! Zbirati se ne smemo, zato se pa prebudimo in delajmo za veliko vstajenje domovine!« Radi teh besed je bil kaplan Cvrković obsojen radi javnega nasilja in hujskanja, oproščen pa radi motenja vere. Obsojeni je nato vložil priziv in prosil, da se ga do rešitve pusti v svobodo, kar je pa sodišče odbilo.

Stanje Hervoićevo.

Zagreb, 20. junija. Stanje Hervoićevo je zelo opasno. Prevideli so ga že z zakramenti za umirajoče.

Dijaki beže.

Zadnjih 20. junija. Hišne preiskave pri dijaki po dalmatinskih mestih so imele posledico, da je veliko dijakov zbežalo v Črno goro. Oblasti so počem število ubežnikov zavrnilo. Ti so se potem vkrcali v Italijo. Nekateri so že dospeli v Bari.

BRAMBNA PREOSNOVA V POSLANIŠKI ZBORNICI.

V včerajšnji seji poslaniške zbornice so že končali glavno razpravo o vojaških predlogih. Danes govori še poročevalec, nakar bo sklepala zbornica o prestopu v podrobno razpravo. Predsedstvo zbornice namerava izvesti podrobno razpravo v treh oddelkih. Priglasenih je v podrobni razpravi 20 poslancev, ki bodo zastopali predloge manjšine, poleg teh pa je naznanjenih še 24 poslancev za besedo. Sodijo, da bodo govorniki kratki in da bodo zato že v torek popoldne dovršili drugo branje. Poleg Lewickega in dr. Germana so govorili včeraj še poslanci soc. demokrat Sever, dr. Kramar in Reitzes, nakar so glavno razpravo zaključili, ko sta govorila še glavna govornika Bechyne proti, poslanec Fuchs pa za predlogo. Sejo so včeraj zaključili ob tri četrt na 5. uro.

RAZPAD ČESKEGA KLUBA.

»Češki klub«, ki se je ustanovil, ko se je razbila »Slovanska Unija«, razpada. Poročali smo, da so izstopili češki radikalci, včeraj je pa izstopilo tudi 6 poslancev Masaryk-Stranskyjeve skupine. Izstopili so, ker jim ni všeč, da je večina »Českega kluba« sklenila glasovati za brambno preosnovo in tako prestopila v vladni tabor, ne da bi se bilo prej ustanovilo drugo češko vseučilišče na Moravskem. Poroča se, da ostane v »Českem klubu« še 42 poslancev, ki bodo glasovali za brambno preosnovo.

ČEHI OBSTRUIRALI V PRORAČUNSKEM ODSEKU. — DAVEK NA AVTOMOBILE. — BOSANSKE ŽELEZNICE.

V proračunskem odseku je včeraj poročal posl. Lang o vladnem predlogu glede na regulacijo Donave na Nižjem Avstrijskem. Čehi so pa predlagali dvakrat konec seje, ker jim nočejo ugoditi glede njih zahtev v vodnih zadevah na Českem. Seja se je morala pri drugem predlaganju za konec seje zaključiti, ker ni bila več sklepna. — Davčni odsek je včeraj nadaljeval razpravo o davku na avtomobile. Sklenili so predlagati zbornici, da se obdavčijo kolesa s priklopljenim vozom s 15 kronami, električni vozovi s 150 K, drugi avtomobili pa s temeljno takso 60 kron, ki se poviša pri vsaki konjski moči pri avtomobilih do 10 konjskih moči za 4 krone. — V bosanskem odseku je predlagal posl. Neumann, da naj vlada vpliva na to, da se zgradi normalnotirna železniška zveza, ki bo vezala Bosno in Hercegovino z Dalmacijo.

NAPOVEDANE DEMONSTRACIJE PROTI ČESKIM DRŽAVNIM POSLANCI V PRAGI.

Mladočehi poročajo, da pripravljajo narodni socialci demonstracijo proti mladočeskemu poslancem, ko se pripeljejo z brzovlakom z Dunaja v Prago.

ODSTOP SRBSKEGA PRAVOSODNEGA MINISTRA.

Srbski kralj je sprejel odstop pravosodnega ministra Arandjelovića in poveril začasno vodstvo pravosodnega ministarstva ministru za notranje stvari Triskoviću.

FRANCIJA, ANGLIJA IN RUSIJA POSREDOVALE V CARIGRADU ZA MIR.

Poslaniki Francije, Anglije in Rusije so obvestili turški ministrski svet o posvetovanjih navedenih velevladi, kako končati laško-turško vojno. V razgovoru se je izkazalo, da Turki svojega stališča še niso izpremenili. V Carigradu se resno boje, da nameravajo Lah napasti Dardanele, in sicer da nameravajo izkrcati veliko armado.

FALLIERES NAMERAVA OBISKATI RUSKEGA CARA.

Pariški listi poročajo, da se peča francoska vlada resno z vprašanjem, če bi tudi predsednik Fallières obiskal s Poincarrejem ruskega cara, ker ga obišče nemški cesar.

VOLIVEN BOJ V AMERIKI.

Za predsednika narodnega konventa (glavno stranko vodstvo republikanske stranke) je izvolila komisija, ki presoja, če so bili odposlanci za naroden konvent pravilno izvoljeni, s 30 proti 18 glasovom Taftovega pristaša. Rooseveltovi pristaši so zapustili s protestom komisijo, ker je bil njih predlog odklonjen, da naj se natančno preiščejo volitve vseh delegatov, proti katerih izvolitvi je bil vložen ugovor. Izključeno ni, da se udeležijo posvetovanj konventa republikanske stranke Roosevelt sam osebno. Roosevelt izjavlja, da ne bo priznal proglastitve kandidata za predsednika Združenih držav po konventu, v katerem sede goljufivo izvoljeni delegati. V svojem glasilu pa oficijelno izjavlja, da če se priznajo delegati, proti katerim so vložene pritožbe, namerava ustanoviti novo republikansko stranko. Za kulisami pa delujejo voditelji republikanske stranke za kompromis, po katerem naj bi se proglasil za kandidata republikanske stranke Hughis ali pa Hadley. Če bi prišlo res do razdora v republikanski stranki in če Roosevelt res ustanovi svojo republikansko stranko, ni izključeno, da pri volitvah prodre predsednik demokratske stranke.

Dnevne novice.

— **Dalmatinske železnice.** V četrtak je podal železniški minister v seji železniškega odseka važna pojasnila glede železnice Metlika — Karlovec in Ogulin — Knin. Prva se bo zgradila kot vicalna železnica z ojačeno podlago, vsled česar bodo vozili po njej lahko tudi brzovlaki. Vprašanje zgradbe železnice Ogulin — Knin je pa sedaj definitivno zagotovljeno. Sklenil se je namreč med obema vladama dogovor kot dopolnilo k protokolu iz l. 1907, na čegar podlagi se bo zgradila železnica Ogulin — Pribudić polagoma tekem šestih let, vzporedno s to zgradbo se pa bo razširila proga Košice — Oderberg, in sicer tako, da se bo zadnji konec proge razširil šele takrat, ko bo gotov tudi zadnji del proge Gospić — Pribudić. Železnica Ogulin — Pribudić bo stala 100 milijonov, dela so že oddana, gradila se bo kot proga druge vrste, torej enotirna. Ogrska vlada predloži te dni zakonsko predlogo parlamentu, s čimer bo ta zadeva urejena tako, kakor zahtevajo to zlasti koristi Dalmacije. Tudi o nekaterih dalmatinskih progah je podal minister ugodna pojasnila. — V zadnji seji se je tudi nadaljevala razprava o investicijskem železniškem programu. Za koristi naših dežel se je zavzel poslanec Jarc. — Obširneje poročilo o tem sledi.

— **Kdo ima prav?** V sredo se je v seji poslanske zbornice vršilo glasovanje o službeni pragmatiki, in sicer o poglavju za služabnike in poduradnike. Hrvatsko-slovanski klub je glasoval za predloge, ki imajo namen zboljšati razmere služabnikov. Osebito znamenit § 210., po katerem se je ravno na predlog članov Hrvatsko-slovanskega kluba priznala enakost kaznilniških paznikov z oboroženo civilno stražo. Liberalni poročevalci listov, ki so poročali naravnost smešne budalosti o postopanju kluba v tem vprašanju, se sedaj niso prišli k pameti in take kladijo, da se že uradniki sami čudijo neslanostim »Slov. Naroda«. Glasovanje in celotno postopanje poslancev S. L. S. je bilo tako, da bi postala službena pragmatika v kratkem lahko zakon, kar sedaj brez dvojbe še ne bode, in sicer vsled postopanja liberalcev in socialistnih demokratov, ki jim je za resne uspehe za uradnike bridko malo mar. Gre se jim za demagogično strankarsko agitacijo. Ali imajo od tega uradniki kaj, je zanje drugo vprašanje. Ponovno bi bilo želeli, da gospod poslanec ljubljanskih uradnikov objavi svoje govore o tem za uradniškega poslanca znamenitem predmetu. Klub, kateremu pripada, ga ni poslal niti v odsek in mu ni preskrbel v dolgotrajni razpravi v zbornici nobenega govorniškega mesta. Resno delujoč poslanec mora v takem položaju resno postopati in zahtevati tudi zase gotovih pravic od strani kluba. Ali je gospod Ravnihar storil to? Sicer pa bodi povedano javnosti, da je ravno član kluba, ki mu pripada gospod poslanec Ravnihar, ob priliki napram nekemu članu našega kluba izjavil: »Le ostanite pri tej taktiki, ker nam olajšate stališče.« Dotičnik je bil istotako mnenja, da se proti deroči vodi ne da plavati. Iz tega sledi, da so naši poslanci zadeli pravo in s tem omogočili delo. Kar je dvojilivega in nevsprejemljivega, gre na rovaš »prijatelj uradništva«. Ako je to uradnikom prav, je nam tudi. Toda naj ne zabavljajo proti S. L. S. Poslanci S. L. S. so glasovali za služabništvo, to pa liberalcem zopet ni všeč. Toda glasovanje je utemeljeno popolnoma v izjavi načelnika stranke v njegovem govoru povodom prvega branja predloge za aktivitetne doklade uradnikom. Nam je vseeno, kaj pravijo liberalci in njih trobila, na to se danes noben pameten človek ne ozira. Demagogija v S. L. S. ni doma in zato je nje delo svobodno in tudi pravo.

— **»Zarja« in deželna uprava.** Med liberalnimi listi, ki črez deželno upravo udrihajo, je tudi »Zarja«, glasilo soc. demokratov. Ta pravi »da tlačni kranjsko deželo koruptna brezobzirna in samogoltna klika«. Ta huda jeza pa pride od tega, ker »tlačijo« soc. demokratsko »Zarjo« dolgovi v Učiteljski tiskarni in vise nad njo kakor Damoklejev meč. Dež. odbor je pa bil tako neusmiljen, da noče Etbina Kristana potrditi za voditelja deželnega gledališča in na ta način »Zarji« njenega urednika in sodelavca vzdrževati. Etbina Kristan pa naj svoje zabavljice na drugo adresu naslovi. Zanjko, v katero se je vjel, nismo mi nastavili, ampak liberalci sami. Ti lisjaki so ponudili Kristanu v zahvalo, da si zagotovijo njegov glas v občinskem svetu, plačano mesto v slovenskem gledališču, dobro vedo, da je jako dvomljivo, če bo dež. odbor ta sklep potrdil. Tako so liberalci prišli do glasu v občinskem svetu,

Etbina Kristan je pa ostal na cedilu in sreblje lahko sir iz praznega vodnjaka.

— **Za župnega upravitelja** izpraznjene vrhniške župnije je imenovan tamošnji kaplan Frančišek Vovko.

— **Cesar za pogorcelce v Senčurju.** Cesar je daroval za pogorcelce v Senčurju pri Kranju 3000 K.

— **Nadvojvoda Leopold Salvator** se je danes dopoldne ob pol 11. uri pripeljal z avtomobilom v Postojno ter si ogledal Postojnsko jamo.

— **Imenovanje.** Kranjsko deželno predsedstvo je imenovalo narednika domobranskega pešpolka št. 27 Franca Razingerja in polkovnega trobentača pešpolka št. 22, Franca Rogina, za uradni slugi.

— **Sedmina po pokojnem vrhniškem dekanu** bo v ponedeljek, 24. t. m., ob 9. uri dopoldne.

— **Smodnišnica v vipavski dolini.** Včeraj je bila pri deželnem predsedstvu deputacija vipavskih županov, ki jo je vodil deželni poslanec Perhavec. Vipavci protestirajo proti temu, da bi se pri Šturijah postavila velika smodnišnica in žele, da pride smodnišnica iz vipavske doline na kak drug bolj primeren kraj. Deželni predsednik ekse. baron Schwarz je vzel željo Vipavcev na znanje. Pri deželnem odboru sta obljubila deželna odbornika dr. Lampe in dr. Pegan, da bo deželni odbor podpiral zahteve vipavske doline.

— **Smešen patos in še bolj smešno dokazovanje.** Pred nekaj dnevi se je vršila pred c. kr. okrajnim sodiščem v Novem mestu kazenska razprava, pri kateri je zagovarjal dr. Lotrič stavec Blaža, ki je bil razžalil gg. profesorja Stoparja in Severja; bodi pripomnjeno, da je Blaž razžalil g. prof. Severja v odsotnosti. Pri obravnavi pa se je dogodila vsled juridične spretnosti dr. Lotriča nova žalitev imenovanih dveh gospodov, ker jima je dr. Lotrič očital »koristarstvo«. Ko ga je njiu zastopnik dr. I. Malnerič vprašal, če govori v svojem imenu ali pa kot pooblaščenec Blaža, dr. Lotrič izprva ni vedel, kaj bi odgovoril; potem pa je dejal, da govori v Blaževem imenu; ker je Blaž to potrdil, si je dr. Malnerič to novo žalitev pridržal za posebno obtožbo. Pri tej razpravi je namreč hotel zagovornik dr. Lotrič igrati ulogo patetičnega govornika o liberalnem prepričanju in dobrega jurista. Pa se mu je oboje ponesrečilo. Dobro ga je zafkrnil g. dr. I. Malnerič, rekoč, da se s posebno trdnim in stanovitim prepričanjem pač ne morejo hvaliti oni, ki so pustili svoje versko prepričanje in se čez noč prelevili v brezverce; pa tudi z »jusom« ni šlo g. dr. Lotriču; ne samo, da je svojemu klientu naprtil odgovornost za novo žalitev, hotel je tudi dokazovati, o čemer ni dokaz pripuščen in poleg tega je ponujal še tako neroden dokaz, da je gotovo vse odivljeno vsled njegove juridične spretnosti; predlagal je namreč dokaz o omenjeni žalitvi po pričah g. dr. J. Ev. Kreku in »vseh prejšnjih sošolcih« tožnikov. Takšne juridične cvetke izvirajo pač samo iz dr. Lotričevega juridičnega prepričanja.

— **Klanec pri Brezjah.** C. kr. ministrstvo za javna dela je odredilo, da se izdela načrt za preložitve nevarnega klanca pod Brezjami na državni cesti. Po tem načrtu se bo izdelal načrt za bodočo deželno cesto Brezje — Leše — Tržič.

— **Strela.** Št. Vid nad Ljubljano, dne 20. junija. Danes popoldne ob 3. uri je nastala huda nevihta. Pod plajšom kozolca Janeza Koman iz Dravelj št. 25 sta gospodar in en delavec vedrila; ko sta par sto korakov izpod kozolca odšla, je udarila strela ter užgala se senom nabasani kozolec. Pogorelo je pet oken kozolca in plajšč. Gasilci iz Dravelj in št. Vida so bili na mestu — tudi orožniki iz Šiške in št. Vida so prišli — a niso mogli gasiti, ker ni bilo nobene vode. Pred šestimi leti je ubila strela pod istim kozolcem sina Antona in dva konja.

— **Nagroma je umrl** v Zagrebu na srčni kapi c. kr. ministerialni svetnik v pok. in župan v Cerkevnicu Teodor Toth.

— **Slov. kat. akad. društvo »Dan« v Pragi.** V ponedeljek, 24. t. m., se vrši ob 7. uri večer v društvenih prostorih drugi občni zbor.

— **Učno mesto za klasično filologijo** je razpisano na gimnaziji v Mariboru, in sicer za latinščino in grščino (glavna predmeta), slovenščino in nemščino (stranska predmeta). Prošnje se morajo vložiti do 30. junija t. l.

— **Ljudsko šolstvo.** Novomeški okrajni šolski svet je določil, da nadomestuje obolelega nadučitelja Stefana Jelenca iz Dvoru učiteljica Marija Jugovic iz Žužemberka, namesto obolele učiteljice Ljudmile Jenko-Mazgon pa je imenoval izprašano učiteljico Marijo Novak za suplentinjo v Mirni.

— **Dve nesreči v Tržiču.** Nevarno se je opekla dveletna Ivanka Alič, hčerka

tovarniškega delavca. Medtem ko je žena nesla možu kosilo, je moral zažgati štiri-leten deček, ki je ostal v sobi. Revico so prepeljali v ljubljansko bolnico. — V četrtek popoldne se je obesil v svojem stanovanju črevljarski Gašper Pleš na kljuko pri vratih. Dobili so ga mrtvega. Razdrapane družinske razmere in alkohol sta ga spravila v večnost.

— **Strela ubila par kobil.** Domžale, 20. junija 1912. V četrtek, dne 20. junija okrog pol 4. ure se je napravila precej huda nevihta s hudim pišom. Parkrat je hudo tresčilo. Po nevihti smo zvedeli, da je strela ubila Francu Dinacu iz Stude par kobil, ki sta imeli žrebeti doma. Dinac je šel po seno na travnike, ki leže blizu Depalevasi. Fant, ki je stal pred kobilami, je tisti trenotek v vodo padel od strahu, drugega se mu ni nič zgodilo. Kobilici sta bili vredni čez 1500 K.

— **Vič-Glince.** Na vrtu tik Društvenega doma bo priredilo Katol. slov. izobraževalno društvo v nedeljo, t. j. dne 23. junija, prvi vrtni koncert. Svirala bo domača društvena godba, prepevala pa bosta mešani in moški društveni pevski zbor. Poskrbljeno bo za točno postrežbo bodi si z jelom bodisi s pilom, tudi s protialkoholnim. Vstopnina za osebo znaša 30 h. Prijatelji glasbe in petja ter potrebnega in koristnega razvedrila: Na svidenje!

— **Umrli** je včeraj ob 10. uri previden s sv. zakramenti v Rožni dolini posestnik hiše št. 183 pri Viču gospod Matija Furlan. Več let je bil upravitelj posestva, katero je imela c. kr. kmetijska družba v najemu na Viču od g. Poklukarja. Naj v miru počiva!

— **Dar »Hrvaško-slavonskemu gospodarskemu društvu«.** V Djuļovcu je te dni umrl posestnik Alojzij Šediva, po rodu Čeh, ki je v svoji oporoki zapustil celo svoje posestvo: 80 jutrzemlje, hišo, gospodarska poslopja in stroje »Hrvaško-slavonskemu gospodarskemu društvu« s pogojem, da na posestvu osnuje vzorno kmečko gospodarstvo ali pa kako gospodarsko šolo. Posestvo je vredno do 100.000 K.

— **Avstrijski industriji v Sarajevu.** Minolo nedeljo je došlo v Sarajevo 160 članov zveze avstrijskih delodajalcev; na kolodvoru jih je sprejel župan Fehim ef. Čurčić in drugi javni faktorji. Gostje si ogledajo Sarajevo in ostalo deželo v gospodarske svrhe.

— **Samoumor ženske.** V Podsusedu pri Zagrebu se je s puško ustrelila v srce Jana Selan, žena gozdnega čuvaja.

— **Najdeno truplo.** Dne 18. t. m. so otroci na širokom brijegu v Zagrebu v nekem grmu našli že zelo razpadajoče truplo v častniški obleki in ostrogami na črevljih. Dognalo se je, da je to truplo umirovljenega podpolkovnika Josipa Mrvoša, ki je zadnji čas bolehal in 30. maja zginil od doma, ne da bi se vrnil.

— **Očeta umoril.** V Čadjavici pri Bijeljini se je 23letni kmečki sin Dimitrije Bujnović sprl z očetom, ker mu ta ni hotel dati denarja. V prepiru je sin zabodel svojega sivolasega očeta, ki je drugi dan na poškodbi umrl. Zločinca so zaprli.

— **Z Mirne.** Dne 15. junija je praznoval g. Ivan Kunšič 25letnico svojega službovanja v mirenski graščini kot oskrbnik. Jubilant je rojen v Gorjah na Gorenjskem, a se je že kot mladenič preselil na Dolenjsko. Vstopil je v službo kot ekonom k tedaj dobro znanemu advokatu Wurzbachu na gradu Lanšpež. Po njegovi smrti pa je prišel v službo k rajni gospe Josipini Hočevnar kot oskrbnik njene graščine na Mirni, kjer je ostal tudi po njeni smrti v službi pri sedanjem lastniku Karolu Mulley. Tu torej gosp. Kunšič služi že celih 25let nepretrgoma in zvesto. On je v mirenskem okraju zelo priljubljena in znana oseba, skoro vsak ga pozna pod imenom »grajski Johan«. Po značaju je pravi Gorenjec, odkrit in energičen. Poleg vse svoje resnosti pa je v primernem trenutku zabaven in šaljiv. Gospod slavljencec bo praznoval v jeseni (11. oktobra 1887—1912) svojo srebrno poroko. Vsegamogočni naj ga ohrani še mnogo let v njegovi službi zdravega in čilega!

— **Poštni urad v Smledniku.** Smlednik dobi zopet poštni urad, ki je bil zadnje mesece v Lazarinjevi graščini. Razpisana je obenem služba poštnega uradnika z letno plačo 700 K, uradnim pavšalom 150 K in službenim pavšalom 1008 K. Prošnje je vložiti tekom treh tednov pri c. kr. poštne ravateljstvu v Trstu. — Natančnejša pojasnila daje omenjeno ravateljstvo.

— **Krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom na znanje.** Ustrezaje premnogim naročilom je založila Katoliška Bukvarna »Mali zbornik« slik slovenskih in slovanskih slovstvenikov in drugih znamenitih mož, katerih življenjepisi in imenitne zasluge se lah-

ko nakratko vpletajo v šoli takrat, ko se obravnavajo primerna berila. Vsaka kartonirana slika v velikosti 26 × 18 cm stane 70 h. Vsebine: 1. Janez Ludovik Schönleben. 2. Iv. Vajkard Valvazor. 3. Juri Japelj. 4. Žiga Cois. 5. Juri Vega. 6. Valentin Vodnik. 7. Friderik Baraga. 8. Jov. Koseski. 9. Fr. Prešeren. 10. A. M. Slomšek. 11. Janez Bleiweis. 12. Fran Miklošič. 13. Davorin Trstenjak. 14. Luka Jeran. 15. Lovro Toman. 16. Fran Levstik. 17. Fran Erjavec. 18. Simon Jenko. 19. Simon Gregorčič. 20. Josip Jurčič. 21. Josip Ogrinec. 22. Josip Cimperman. 23. Janko Kersnik. 24. Pavlina Pakjova. 25. J. Pagliaruzzi. 26. Franc Gestrin. 27. Josip Dobrovsky. 28. Vuk Štef. Karadžić. 29. Jan Kollár. 30. P. J. Šafařík. 31. František Palacký. 32. Rud. IV. Ustanovnik — »gospod kranjski«. — Pod vsako sliko je označen kraj rojstva in smrti.

— **Na polji k svatbi napaden.** V vasi Smerjene pri Pijavi gorici je bila svatba, na katero je bil med drugimi povabljen tudi 60 let stari posestnik France Garbas iz Smerjen. Ko pa je ta zapustil svojo hišo, da bi se pridružil svatom, ga je obkolilo sedem fantov in brez povoda preteple. Mož je »dobil precej izdatne poškodbe, napadalci, katerih imena so znana, se bodo pa morali za svoj junaški čin zagovarjati pred sodiščem.

— **Otrok se opeknel.** Marija Alič, dve leti stara hči tovarniškega delavca, se je doma, ko se je igrala z drugimi otroci v sobi ter so bili brez nadzorstva, na neznan način opekla po nogah in životu. Poškodba otroka je opasna.

— **Razpisana srednješolska mesta.** Od 1. do 19. t. m. so bili izdani sledeči razpisi: Ravnateljsko mesto na r. v Olomucu, 30. VI. — Klasična filologija: Arnau (rlg., L. Gr. d., 29. VI.), Maribor (g. L. Gr. d. slov., 30. VI.). — Moderna filologija: Dunaj XIII. (r., E. D. fr., 30. VI.), Praga (trg. akad., Fr. D., 25. VI.), Römerstadt (dež. r., Fr. D., 30. VI.), Praga - Staro mesto (rlg., Fr. L., 3. VII.), Linc (rlg., Fr. L., 5. VII.). — Prirodopisna skupina: Linc (rlg., Ng. m. ntl., 5. VII.). — Matem. fiz. skupina: Dunaj XVII. (obrt. š., M. Ntl., 1. VII.), Tešin (m. uč., M. Ntl., 30. VI.). — Risanje: Prostejev (r., 30. VI.). — Kratice in znaki kakor navadno.

Štajerske novice.

Štajerski deželni zbor bo, kakor poroča zadnja »Grazer Montagszeitung«, sklican k poletnemu zasedanju.

Š Gimnazija v Celju. Vpisovanje v I. razred c. kr. samostojnih nemško-slovenskih gimnazijskih razredov v Celju se bo vršilo 6. julija in 16. septembra t. l. od 8. do 10. ure popoldne.

Š Vojaško veteransko društvo v Šmartnem na Pohorju vabi k blagoslovljenju društvene zastave. Vspored: v soboto, dne 6. julija: ob pol 8. uri zvečer mirozov z bakljado v Slov. Bistrici; podoknica pri stanovanju pokrovitelja g. grofa Attemsa in kumice gospe Kat. Juhartove. V nedeljo, 7. julija: sprejem došlih društev in gostov v Šmartnem na Pohorju. Ob pol 11. uri popoldne odhod na slavnostni prostor iz šole. Ob 11. uri sv. maša na slavnostnem prostoru in blagoslovljenje društvene zastave. — Obed. — Ob 2. uri popoldne: ljudska veselica na slavnostnem prostoru.

Š Razpisana učiteljska mesta. Na šestrazredni ljudski šoli (drugi krajevni razred) v Hajdinu je razpisano mesto učiteljice. Prošnje do 30. junija. Na državni gimnaziji v Mariboru je z začetkom šolskega leta 1912/1913 za sedmi mesto pravega učitelja za klasično filologijo kot glavnim in nemško ter slovensko kot stranskimi predmeti. Prošnje do konca junija. — Na dvo-razredni ljudski šoli v St. Vidu je razpisano mesto učiteljice. Prošnje do 27. t. m. — Na trirazredni dekliški meščanski šoli v Celju se razpisuje eno mesto učiteljice za ročna dela in eno mesto pomožne učiteljice za francoščino. Prošnje do 30. junija.

Š O ta dekleta. Iz Celja: V Koštomajevi gostilni v Bukovškem žlaku sta te dni popivala kmečka fanta Fr. Ambrož in Karol Starovašnik. Pri drugi mizi sta sedela pa delavca Karol Koštomaj in Janez Peklšek iz Teharja. Zanimali so se vsi štirje med seboj zaradi nekega dekleta pripraviti. Oba delavca sta zapustila gostilno, se oborožila z ročicami ter šla v nek grm ob poti Ambroža in Starovašnika čakati. Ko sta šla slednja dva proti domu, sta skočila Koštomaj in Peklšek iz grma ter ju začela neusmiljeno pretepati z ročicami. Oba napadena sta dobila težke poškodbe in so ju morali spraviti v bolnišnico. Koštomaja in Peklška so pa izročili okrožni sodniji v Celju.

Š Pri zlaganju sena ponesrečil. V Spodnji Novi vasi blizu Slov. Bistrice je zlagal pri posestnici A. Tomazini 71letni starček Andrej Dobnikar na hlevu seno. Naenkrat se mu pa s stere de-

ska pod nogami in Dobnikar pade v hlev, pri čemur si je potrl več reber in se na glavi težko poškodoval. Spravili so ga v bolnišnico.

Š Samoumor Slovencev v Gradcu. V sredo, dne 19. t. m., je videl delavec Mihael Pivec v Andricu pri Gradcu na bregu Mure nekega moža, ki je skočil v vodo. Po kratkem času je zginil v valovih. Na mestu, kjer je skočil v vodo, je Pivec našel delavsko knjižico, glasečo se na ime Franc Jeras. Samoumorilec je bil zadnji čas uslužben pri nekem graškem fotografu. Zapustil je tudi pismo v slovenskem jeziku, ki ga je pisal na tovariša, s katerim je skupaj stanoval. Jeras je bil 23 let star. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano.

Š Poskušen samoumor. Iz Maribora: Te dni se je hotel zastrupiti s morfinom 27letni strojnik Artur Radl. Poklicani zdravnik je Radla našel nezvestnega. Spravili so ga v bolnišnico.

Š Tasi streljal na zeta. Od Sv. Miklavža: Tasi Anton Logarič in njegov zet Gašpar Lešnik sta se sprla. Tasi je večkrat ustrelil z revolverjem proti zetu. Lešnik je dobil od strela težko rano v desno stran glave. Logariča so nanzanili orožnikom.

Š Nov brzovlak Dunaj — Maribor. Od dne 27. junija do 14. julija bo vozil med Dunajem in Mariborom nov brzovlak. Dunaj bo ta vlak zapustil ob 11. uri 35 minut in bo privozil v Maribor ob 4. uri 43 minut popoldne. Iz Maribora proti Beljaku odvozi ta vlak ob 4. uri 57 minut.

Primorske vesti.

p Nameravan atentat na nadvojvodo Josipa Ferdinanda v Ročinju? Poročajo, da je neki že postaran mož, pri Colnarju pravijo pri hiši, nagovarjal dva domača človeka, naj napade avtomobil št. 64., v katerem se je včeraj popoldne peljal skozi Ročinj nadvojvoda Josip Ferdinand. Pravijo, da je ponujal enemu 50 K, drugemu 100 K. Tistega moža so aretirali. — Pravijo pa tudi, da mož ni pri čisti pameti ter da je sploh znano o Colnarjevih, da so slaboumni.

Š Umor v Trebčah pri Trstu. Pri Sv. Jakobu v Trstu je služboval svoj čas župnik A. Hrovatin, kateri je vidnjel pred mnogimi leti sedaj 38 letno Katarino Kristan. Šel je v pokoj in hotel preživeti svoja zadnja leta v rodni vasi Trebče. Vzel je s seboj svojo služkinjo Katarino Kristan. Župnik Hrovatin je po vstopu v pokoj kmalu umrl in zapustil vse svoje premoženje v domstinski užitek Katarini Kristan. Včeraj so našli Kristanovo v njenem stanovanju v mlaki krvi ležati na tleh. Imela je globoke vrezline na telesu in prerezan vrat. Poleg nje so našli nož, katerega ostrižina je bila dolga 26 cm in široka 4 cm. Morilca je pričela peči vest. Zato se je predstavil sam vaškemu načelniku Hermanu Türkler v Trebčah in dejal, da je Kristanovo, ki je pri peči lušila grah, napadel z nožem. Na stvari pa je res sledeče: Ko je umrl župnik Hrovatin, sta njegova brata Anton in Matej zahtevala dedščino. Bila sta pa nenavadno presenečena, ko sta zvedela o vsebini testamenta. Šele po smrti Katarine Kristanove bi pripadlo premoženje njima, oziroma njunima sinovoma Karolu in Mateju Hrovatin. Sorodniki pokojnega župnika so pa hoteli užitek ostaline dobiti takoj v last in niso hoteli čakati smrti Katarine Kristan. Radi tega je bil umor Krista-

nové prejkoslej dogovorjena stvar. Karl Hrovatin je baje potreboval nujno 1000 kron denarja. Ker ga ni imel, se je podal na Opčine k Mateju Hrovatin, kateri pa mu je baje posojilo odklonil brez jamstva Katarine Kristan. Oba sta se podala potem v Trebče, kjer se je izvršil zločin. Karla Hrovatina so oddali sodišču.

p Nesrečna šala. V gostilni »Alle tre sorelle« v Trstu je popivala večja družba delavcev. Ko so se vračali vsi docela pijani, je eden od njih vzkliknil, kažoč na bližnje drevo: »Stavim, da nihče ne pride na vrh«. Na mah se je ponudil Anton Žigon ter splezal na visoko drevo, iz katerega pa je padel na tlak. Vsi so obledeli. Mimo je pripeljal slučajno nek avtomobil, ki je nesrečneža odpeljal v bolnico. Žigonov položaj je brezupan.

p Samoumor. Iz Lloydovega parnika »Cleopatra« v Trstu so prepeljali v bolnico natakarka Andreja Petojevič, ki se je zastrupil. V njegovi kabini so našli hranilno knjižico, glasečo se na 2000 kron. Vzrok samoumora je nesrečna ljubezen. Petojevičovo stanje je opasno.

p Obletnica smrti cesarja Maksimilijana. 19. t. m. je bila 45. obletnica smrti nadvojvode Maksimilijana, cesarja mehi-kanskega. Ob tej priliki se je darovala v miramarski kapeli maša zadušnica, kateri je prisostvoval princ Oton Windischgraetz in osobe miramarskega gradu.

Ljubljanske novice.

lj Javna produkcija gojencev in gojenk glasbenega društva »Ljubljana« se je vršila predvčeraj pop. v društvenih prostorih ter osvedočila, da glasbena šola vsestransko napreduje in se lepo razvija. Nastopilo je 32 gojencev klavirske, dva iz šole za gosli, trije iz solopetja in šest iz deklamacije. Nekaj učencev je izostalo, nekaj začetnikov ni nastopilo. Odlikovali so se učenci višjih letnikov iz klavirja, dalje sosebno iz deklamacije in solopetja. Naravnost dovršeno je pela gospa Srncova. Koncem produkcije so se učenci pri-srčno zahvalili učiteljem s cvetličnimi darovi in predsednik dr. Pegan se je v izbranih besedah zahvalil učitelstvu za trud ter poudarjal, da je napredek v šoli kljub vsem težavam in nezadostnim prostorom prav lep in bo z vsakim letom lepši, čim bolj se izpopolni ustroj šole in pomnoži učitelstvo. Zahvali se nadalje visokemu deželnemu odboru za izdatno subvencijo za vzdrževanje šole, vsem č. č. gg. podpornikom ter staršem, ki so pošiljali svojo deco v našo šolo. Društvo je zopet dokazalo lep kos kulturnega dela, katero hoče v šoli in v zboru na jesen s svežimi, podvojenimi silami nadaljevati.

lj Ženski oddelek S. K. S. Z. ima v nedeljo, dne 23. junija, ob 8. uri sv. mašo na Rožniku.

lj Polzkušen samoumor. 31 let stara prostitutka Zofija Pegen, rodом iz Grada, je včeraj s samoumorilnim namenom pila fosforjevo raztoplino. Prepeljali so jo v dež. bolnico.

lj Streljanje na Gradu. Povodom patrocinija v Trnovski mestni župni cerkvi se bo jutri med glavno dopoldansko službo božjo streljalo na Gradu.

lj Ribnikarjeva afera. Kakor poročajo, je državno pravdnistvo vložilo proti Ribnikarju obtožnico po § 85. k. zak. (hudodelstvo javne nasilnosti).

lj Šola Glasbene Matice priredi koncem šolskega leta tri javne produk-

SKANDINAVSKA RIBIŠKA RAZSTAVA.

Od 5. julija do 26. avgusta se bosta vršili v Kodanju skandinavski ribiški razstava ter mednarodna razstava motorjev. Na ribiški razstavi bodo zastopani danski, švedski in norveški ribiči. Naša slika nam kaže glavne dele razstave. Skandinavski razstavni ribiški dvorana (1) se deli norveški (2), danski (3), švedski (4) oddelek. Pred poslopjem za ribiške motorje (5) so mostni pontoni (6) posebne konstrukcije, ki vodijo k razstavi motornih čol-

nov (7). Za telesne potrebe skrbi glavna restavracija (8). Velik akvarij z vsemi ribami iz evropskih morij (9) bo brezdvomno najbolj privlačna točka razstave. Za tem akvarijem je obširen oddelek (10) z razstavo mrež in drugih ribiških priprav. Poleg tega oddelka je poslopje (11) z razstavo norveških ribiških čolnov. Številke 12 do 16 označujejo glavni vhod restavracije, tribuno za godbo itd., med tem ko zaznamujejo številke 17 do 20 prekaževalnico rib, razstavo ribjih trgovcev, kakor tudi poslopje razstavnega odbora.

tije gojencev Glasbene Matice. Vršile se bodo v dneh 24., 25. in 27. junija t. l. v dvorani hotela Union. Vstop je brezplačen. Končni izpiti v glasbeni šoli se vrše dne 1., 2., 3. in 4. julija.

Ij Mednarodna avtomobilna alpska tekma se danes nadaljuje. Iz Trsta so se avtomobilisti odpeljali v Istro čez Učko goro v Opatijo, preko Postojne v Ljubljano. Iz Trsta so prvi vozovi odšli okoli 8. ure zjutraj. Iz Opatije se nam poroča, da se je na Učki gori dogodila strašna avtomobilna nesreča. Voz št. 5., v katerem sta sedela zakonska Fischer iz Berolina, se je ponesrečil in sta oba zakonska mrtva. Neki ritmojster, ki se je vozil na ponesrečenem avtomobilu kot kontrolor, je ranjen, šofer ni ranjen. Voz se je ponesrečil na neki kurvi. Zakonska Fischer sta bila vržena iz avtomobila ter sta obležala mrtva s prebitima lobanjama. Težko ranjenega ritmojstra so prenesli v koč na Učki. Šofer je, kot bi se zgodil čudež, nepoškodovan. — Prvi voz je pripeljal v Ljubljano ob 2. uri 11 minut. Bil je avtomobil Willi Guttmanna. Hiše ob ulicah, po katerih se vozijo avtomobilisti na dirkališče pod Tivoljem, so okrašene z zastavami. Vodstvo dirke imajo princ Salms, T. Dreher, generalni tajnik Fassbinder. Na dirkališču so deželni predsednik baron Schwarz z višjimi uradniki deželne vlade, deželni glavar dr. Susteršič, fml. Kusmanek s častniškim štabom, župan dr. Tavčar. Kranjski avtomobilni klub odkazuje gostom stanovanja. Na dirkališču igra godba 27. pešpolka. — Nadvojvoda Leopold Salvator je imel pri 30 km pnevmatični defekt. Ko se je ob 2. uri 45 minut pripeljal na dirkališče, je godba igrala cesarsko himno. Nadvojvoda je pozdravilo predsedstvo kranjskega avtomobilnega kluba, nakar je imel nadvojvoda cerkle. Ob četrt na 3. uro se je pripeljal voz št. 11. Zvečer je v »Unionu« sestanek. — Vest o strašni nesreči na Učki je prvi sporočil na dirkališče »Slovenec«. Vest je konsternujoče vplivala. Dodatno se nam še poroča: Nesreča se je zgodila ob vožnji navzdol. Pri dotični kurvi moli v cesto skala. Šofer je divje vozil in se zaletil v skalo. Zakonska Fischer sta priletela z glavama v skalo. Žena je bila takoj mrtva, ravnatelj Fischer je umrl čez deset minut. Ritmojster Walzel je močno ranjen na glavi, prebito ima črepanjo in si je zlomil rebra.

Ij Navihanec. Pred kratkim je bil nekemu šoferju v Metliki pri Celju ukraden zlat prstan, katerega je menda izmaknil nek nemški popotni obrtni pomočnik. Znal jo je tako izvit, da si je izposodil pri nekem kovaču kolo s pretvezo, da se pelje z njim za tatom proti Ljubljani. Kovač pa sedaj že čaka in čaka, a lovca za tatom le ni najaz, ker je je neznaneč brčkone kje prodal. Kolo je trdke »Puch« in je vredno 170 K.

Ij Tatvina? Predsinočnjem je branjevka Frančiška Ipavec pustila na Pogacarjevem trgu 20 K vreden, svetlozeleno pleskan dvokolesni voziček, katerega ji je nekdo ukradel ali si ga pa izposodil in ga kje pustil.

NAMERAVAN ATENTAT NA AVSTRIJSKEGA PRESTOLONASLEDNIKA.

Iglava, 20. junija. Ko se je včeraj odpeljal prestolonaslednik iz Iglave, kjer je bil gost grofa Harracha, v Konopišt, je policija aretirala več mladih ljudi, ki so prišli iz Holandske in so imeli očividno namen, uprizoriti atentat na prestolonaslednika.

Ne prezrite položnic, ki so priložene današnjim številki. Vsak, kdor jo je prejel, dobi s tem opomin, da mu je obnoviti naročnino.

Telefonska in brzojavna poročila.

HRVAŠKO-SLOVENSKI KLUB.

Dunaj, 21. junija. Hrvaško-slovenski klub je zboroval včeraj popoldne pod predsedstvom svojega načelnika dr. Šusteršiča. Seje sta se udeležila tudi poslanca razpuščenega hrvatskega sabora D. Horvat in Cezar Akačić kot odposlanca vrhovne uprave Stranke Prava. Predmet velevažnega posvetovanja bile so razmere na Hrvaškem. Po temeljiti debati je klub storil soglasne sklepe, ki pa se ne objavijo. — Nato je poslanec Spinčić interpeliral radi predvčerajšnjega govora poslanca dr. Žitnika, ki je glasom poročil dunajskih listov baje označil trijalizem kot »monstrum«. Načelnik dr. Šusteršič predvsem konstatira, da je govoril poslanec Žitnik samo za svojo osebo, ne pa v imenu kluba. Če bi pa bil res govoril o trijalizmu tako, kakor so poročali dunajski listi, potem misli načelnik, da lahko konstatira, da so vsi ostali člani Hrvaško-slovenskega kluba drugega mnenja (Splošno pritrjevanje) in da stoji celi klub kot tak na stališču hrvaškega državnega prava. (Splošno pritrjevanje.) Poslanec dr. Žitnik pojasni potem ob roki stenografičnega zapisnika, da je bil izvleček govora v dunajskih listih nepopoln in potvoren in da je tendenca nje-

govih izvajanj bila ravno nasprotna oni, kakor so jo označili — izpustivši važne odstavke — dunajski listi. — Klub je vzel ta pojasnila na znanje, na kar se je — po rešitvi manj pomembnih tekočih zadev — seja zaključila.

BLAMAŽA PL. ŠUKLJEJA.

Dunaj, 21. junija. Blamaža bivšega kranjskega deželnega glavarja pl. Šukljeja, ki jo je doživel s svojo brošuro, se je pomnožila še s tem, da se je je oprijel naivni poslanec ljubljanskega mesta dr. Ravnihar, ki je interpeliral vladno, če se hoče na podlagi te brošure natančno »informirati«. S to interpelacijo je dr. Ravnihar Šukljevo brošuro še bolj osmešil. Šukljevo brošuro je tako Ravnihar potegnil na nivo nizkega liberalnega strankarstva in ji tako zadal ravnotako značilen kot smešen pečat.

KJE JE KRIZA?

Dunaj, 21. junija. Ker vse govori o krizah, je dunajski »Narodov« poročevalec trobil v Ljubljano, da je kriza nastala tudi v Hrvaško-slovenskem klubu. Kriza je res, toda ne v Hrvaško-slovenskem klubu, ampak v glavi »Narodovega« poročevalca. Pomilovati je upravo »Narodne tiskarne«, ki mora za take izmišljotine svojega dunajskega poročevalca šteti drage denarce.

PARLAMENTARNI POLOŽAJ.

Dunaj, 21. junija. Poslaniška zbornica je v poimenskem glasovanju odklonila socialno-demokratski predlog, naj se preko brambne predloge preide na dnevni red, z 268 glasovi proti 97. Za socialno-demokratski predlog so bili samo socialni demokrati in češki radikalci. Nato je zbornica pričela specialno razpravo o brambni predlogi. Prvi govornik je bil poljski socialni demokrat Daszynski. Na galeriji je bil danes vodja nemških socialnih demokratov, Bebel, ki je prišel k 60letnici rojstva dr. Adlerja na Dunaj.

Dunaj, 21. junija. Kriza je popolnoma rešena in je pričakovati, da bo brambna reforma koncem prihodnjega tedna rešena.

OGRSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK NA DUNAJU.

Dunaj, 21. junija. Ogrski ministrski predsednik se je danes z ogrskim honved ministrom pripeljal sem in je bil od cesarja sprejet v avdienci. Poročal je cesarju o tekočih poslih.

DOGODKI V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 21. junija. Opozicija je izdala oklic na narod. V oklicu poudarja, da je izvrševanje poslanskih dolžnosti popolnoma ponesrečeno. Tudi danes se opozicijskim poslancem ni posrečilo prodreti vojaški kordon in priti v zbornico.

KNEZOŠKOF V BRIKSNU NEVARNO OBOLEL.

Inomost, 21. junija. Briksenškega knezoškofa Altenwiesla je zadela kap na desno stran. Bolnik je v resni nevarnosti.

DAR ZAGREBSKEGA NADŠKOFA.

Zagreb, 21. junija. Zagrebški nadškof koadjutor, dr. Ante Bauer, je podaril 1000 kron zagrebškemu »Sokolu« za pot revnim članom k slavnostim v Prago.

TURŠKE OBRAMBNE PRIPRAVE V SMIRNI.

Milan, 20. junija. »Secolo« poroča iz Aten: Turki so potopili več pontonov, da zapro smyrnsko pristanišče, če bi ga Lahli nenadoma napadli. Vhod v smyrnsko pristanišče je omogočen le po zelo ozki morski cesti, ki jo name ravajo ob napadu zapreti tako, da potope že zato pripravljeno staro turško topničarko. Dne 14. in 15. t. m. se je v šestih vlakih zopet pripeljala 7000 turških vojakov.

NEZGODA AVIATAKA.

Berolin, 21. junija. Včeraj dopoldne se je dvignil v zrak na svojem monoplanu aviatik Stiploschek. Nenadoma pa mu je odpovedal motor in aviatik se je moral spustiti med neko drevje, ker ni imel pravnejšega prostora. Aparat se je močno poškodoval, aviatik pa se je le lahko ranil.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Kolin, 21. junija. Na postaji v Schiebuschu je skočil s tira tovorni vlak z vojaškimi konji, ki so jih transportirali iz vzhodne Pruske. Več vagonov se je prevrnilo. Ubilo je nekega kirazirja, eden je težko, trije pa so lahko ranjeni. Veliko število konj je znatno poškodovanih. Nesreča je nastala, ker je nek čuvaj prezgodaj spremenil menjalnike na tiru.

NESREČA NA REKI

Pavia, 21. junija. Na reki Pad je utonilo 17 kmetov, ki so se vozile od košnje.

STRAŠNE POSLEDICE POŽARA NA DONAVSKEM PARNIKU »KRALJICA ELIZABETA«.

Ponesrečilo 20 oseb. Dve osebi zgoreli. Na salonskem parniku »Kraljica Elizabeta«, ki vozi po Donavi, je pri Črni Vodi pričelo goreti. Potniki so se strašno prestrašili. Veliko jih je poskakalo v vodo, da se rešijo. Pogrešajo 20 oseb, o katerih so-

dijo, da so utonile. Strojevodja in kurjač sta zgorela.

Dunaj, 21. junija. »Neues Wiener Tagblatt« poroča da je pri nesreči parnika »Kraljica Elizabeta« izgubilo življenje 24 oseb. Parnik je popolnoma izgubljen. Trгоvec Ranzhwerger je od strahu zblaznel in se ustrelil.

MLADI PUSTOLOVCI.

Hanau, 21. junija. Na tukajšnjem kolodvoru so prijeli dve učenki iz Augsburga, ki ju je odpeljal nek učenec tamošnje višje realke. Ena izmed deklet je imela ljubavno razmerje z realcem. Česar pa starši niso trpeli. Nato je pregovoril realce deklet, da bi z njim pobegnili. Deklica je dvignila v hranilnici svoje prihranke 220 mark ter je pregovorila tudi svojo prijateljico k begu. Vsi trije so potovali iz Augsburga v Frankobrod, kjer je realce vzel dekletu 220 mark in se peljal dalje v Offenbach. Dekleti je poslal v Hanau, češ, da pride za njima. Prepeljal pa se je v Hamburg, da bi se odpeljal s šolsko ladjo »Viktoria Luise«, ki bo v bližnjem času odšla na Kitajsko. Fant je pred begom ukradel tudi svoji materi 200 kron.

OBSOJEN BANKIR.

Hamburg, 21. junija. Bankir Müller, ki je hotel svojo ženo vreči v Labo, da bi se polastil njene zavarovalnine v 300.000 mark, je obsojen na tri leta težke ječe.

Modni salon
Ivane Schiller
Sv. Petra cesta 31

priporoča 1020

slamnike vseh vrst.
Izvršuje vsa popravila. — Žalni klobuki vedno v zalogi.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 21. junija 1912.

Pšenica za oktober 1912	11.59
Rž za oktober 1912	9.69
Oves za oktober 1912	9.30
Koruza za julij 1912	8.90
Koruza za avgust 1912	9.95
Koruza za maj 1913	7.48

1970

Društvo slov. profesorjev naznanja svojim članom in vsem prijateljem prežalostno vest, da je dne 16. t. m. umrl v Celju po dolgotrajnem bolehanju njega velečislani član, gospod

Anton Kosi

c. kr. gimn. profesor v pokojn.

Pogreb predragega pokojnika se je vršil 18. t. m. v Celju. Odličnega šolnika in spoštovanega nam tovariša priporočamo vsem v prijazen spomin.

Odbor.

Hotel Bellevue (lastnik: Alojzij Zajec)

V soboto 22. junija 1912

velik kres

z vojaškim koncertom

c. in kr. pešpolka Slev. 27. kralj Belgijcev.

Ob pol 9. uri zvečer se prižge velik **Stuwer umetalni ogenj**

Začetek ob pol 6. uri zvečer. Vstopnina 60 vin., otroci prosti.

Za mnogobrojen obisk se priporoča velespoštovanjem

Hans Friedl, 1959
restaurater.

Gospodarska zveza v Ljubljani

išče potnika

veščega trgovine s špecerijskim blagom in poljskimi pri-delki. Pismene prošnje je vlagati na **načelstvo.** 1965

Našega ženstva ne moremo z nobenim delom bolj razveseliti, kakor z novo knjigo S. M. Felicite Kalinšek »Slovenska kuharica.«

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.3 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje b. m. v m	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Pojavnost v 24 urah v m
20	9. zveč.	737.7	17.6	s. szah.	nevihta	
21	7. zjutr.	737.5	16.0	brezvetr.	dež	26.5
	2. pop.	737.8	18.1	"	oblačno	

Srednja včerašnja temp. 20.1°, norm. 18.3°. Včeraj popoldne neurje s točo.

Zahvala.

1962

Povodom smrti in pogreba mojega moža izrekam za izkazano sožalje kakor tudi za častno spremstvo in krasne vence vsem prijateljem in znanecem, prečistiti duhovščini, zlasti za tolažljive besede tekom bolezni, visokemu deželnemu odboru kranjskemu, upravnistvu graščine Schneeberg, deželnim poslancem gg. dr. Zajcu, Schollmayer-Lichtenberg in Drobnič, občinskim zastopom mesta Lož in Starega trga, uradnistvu v Ložu, društvu zdravnikov na Kranjskem, pevcem in »Orlom« loške doline, c. kr. orožnistvu, posebno pa gospodu Znidaršiču za ureditev in požrtvovalnost pri priliki pogreba najsrčnejšo zahvalo.

Lož, dne 20. rožnika 1912.

Fani Neuberger.

Dolžnost naju veže, da izrekava v imenu cele naše družine

prisrčno zahvalo

povodom smrti in zadnjega spreveda naše dobre in nepozabne mame

Helene Mrak.

Prav posebno zahvalo smo dolžni velečast. gosp. Jakobu Aljažu, župniku na Dovjem za ves njegov trud in požrtvovalnost, gosp. kapelanu Fr. Pečariču in gosp. kapelanu jeseniškemu Fr. Kogejcu za spremstvo iz hiše žalosti, kakor tudi vsem drugim desetim pred. duhovnikom radovljiške dekanije, ki so ob priliki birne na Dovjem ob dnevu pogreba, spremili nam v največjo tolažbo našo drago mamo na njeni poslednji poti. Bog stotero povrni!

Nadalje se prisrčno zahvaljujemo domačemu g. nadučitelju Fr. Jegliču, g. nadučitelju št. viškemu Janku Bajcu in gđma. učiteljicama Jegličevi in Bajčevi, gg. orožnikom na čelu jim g. stražmojstru Judežu, g. organistu Boletu iz Brezij, kakor tudi vsem drugim sorodnikom in znanecem, ki so prihiteli izkazati zadnjo čast naši blagi mami.

Najprisrčnejšo zahvalo smo dolžni tudi izreči vsem domačinom iz Mojstrane in Dovjega, ki so pokazali toliko odkritega sočutja v naši žalosti in so v mnogostevilni udeležbi spremili našo ljubljeno mamo k mirnemu počitku.

Vsem Bog povrni, kakor tudi vsem, ki so nam izrazili svoja sožalja!

V Mojstrani, dne 19. junija 1912.

V imenu cele družine:

Janez Mrak, mizar, oče — **Ivan Mrak,** župni upravitelj, sin. 1971

Svelovnoslavne Oberamergauske pasionske igre v Ljubljani.

Pasijonske igre v vasi Oberammergau na Zg. Bavarskem so znamenit in dragocen ostanek srednjeveških cerkvenih iger. V hvaležen spomin, da jih je Bog leta 1633. rešil strašne kuge, so jih prirejali Oberamergavci od leta 1634. naprej vsakih deset let; od leta 1680. dalje pa jih igrajo konec vsakega desetletja od srede majnika do konca septembra. Po lepoti in veličastnosti prireditve prekašajo vse druge pasijonske igre in slovijo po vsem svetu. Obiskujejo jih kralji in cesarji, cerkveni in politični dostojanstveniki in veličanske množice ljudi iz vseh krajev sveta. Leta 1900. je bilo nad 170.000, leta 1910. pa nad 200.000 obiskovalcev. Igrajo samo domačini, ki nastopajo vsi v krasnih raznobarvnih orientalskih oblekah. Za vsako predstavo se rabi nad tisoč oseb in pri nekaterih prizorih je na odru do 700 ljudi. Kažejo se tudi krasne žive slike iz starega testameta, ki nudijo velik umetniški užitek. Tudi pri teh sodeluje včasih več sto oseb. Gledališče, ki je sezidano na poseben način nalašč v ta namen, ima prostora za 4300 gledalcev. Gledališčna lopa za gledalce je stala 300.000 K, oder z garderobnimi prostori vred pa 120.000 kron.

Oberamergauske pasijonske igre imajo velik kulturni in verski pomen in ostanejo vsakemu, ki jih je videl le enkrat, za vedno v spominu.

Prihodnjo nedeljo ob peti uri popoldne jih bomo videli v veliki dvorani Uniona. Ogromne, barvaste skioplične slike bo spremljalo predavanje g. profesorja Sušnika iz Kranja, ki je leta 1910. si ogledal krasote teh pasijonskih iger.

Vstopnina bo v kljub velikim stroškom jako nizka: sedeži 50 v, stojišča 20 vin.

Koroške novice.

k Nemški kresovi. Predsednika nemških bojnih podružnic »Südmärker« v Celovcu in Beljaku pozivljata, naj zanetijo povsod po deželi dne 23. t. m. ob 9. uri zvečer kresove po gorah in holmih, da s tem dosežejo »narodno manifestacijo«. Sedaj Nemci tudi že zažiganje kresov smatrajo za popolnoma nemški običaj, akoravno je znano, da so jih netili vsi Indo-evropci. Ker na Kres tudi še koroški Slovenci netijo »Kries«, bodo rekli: »Glejte, vse že vsaj misli nemško«. Zato pa naj zaplapolajo na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda po vseh slovenski Koroški slovenski kresovi, ki bodo razganjali temo, v kateri še tava veliko zapeljanih naših bratov!

k Celovško delavsko društvo je imelo v soboto, dne 15. t. m., zvečer mesečno zborovanje, pri katerem je govoril g. dr. Jesenko.

k Cerkenoglasbeni tečaj priredi Podporno društvo slovenskih organizacij na Koroškem od 15. do 19. julija v Celovcu. Tečaj bo vodil gosp. Bervar iz Celja.

k Občni zbor Gospodarske zadruge v Sinčivasi se je vršil tudi v nedeljo, dne 16. t. m. Na zborovanju je poročal msgr. Val. Podgorc. Letos izkazuje zadruška prvi prebitek v znesku 580 kron. Raznih vrst žita se je sprejelo v poslovnem letu: Ovsu 19 vagonov, rži 27 vagona, ajde 61 kvintalov, pšenice 32 vagonov, fižola 12 kvintalov, detelje 20 kvintalov, ječmena 15 kvintalov, grahovice 52 kvintalov, prosa 16 kvintalov, leče 63 vagona, koruze se je kupilo 90 kvintalov. Največ so zadrugiški lorej oddali ovsu (19 vagonov) in leče 33 vagona. Zeleti je, da se Gospodarske zadruge v Sinčivasi oklenejo vsi okoliški kmetje in da uvidijo, da je le v zadrugištvu rešitev kmečkega stanu.

k Zadruga vest. Dne 15. t. m. se je poslovil iz Celovca g. I. Schöff, revizor Zadrugne zveze v Ljubljani, ki si je tekom svojega bivanja med koroškimi Slovenci pridobil s svojim delom na zadrugištvu polju simpatije vseh zadrugišnikov. Prestavljen je v Dalmacijo. Le težko bomo pogrešali vestnega posojilničarja, ki je storil mnogo dobrega na našem zadrugištvu.

Društva.

Društvo za varstvo otrok in mladinsko skrb v Ribnici priredi v nedeljo dne 23. junija 1912, na sejmišču v Ribnici veliko ljudsko veselico, združeno z javno tombolo. Čisti dobiček je namenjen društvenim namenom. Javna tombola bo nudila krasne dobitke. Vstop na veselični prostor je prost. Na

svidenje na tej dobrodelni prireditvi! V slučaju slabega vremena se vrši veselica v stavbišču gosp. Frana Modica tik ribniškega kolodvora.

Cerkveni vestnik.

Posvečenje škofa v Mostaru. Včeraj, 18. junija, je bil v cerkvi sv. Antona v Rimu posvečen za mostarskega škofa bivši frančiškanski provincial Bosne P. Alojzij Mišić. Konsekriral ga je kardinal frančiškanskega reda Diomedes Falconio ob azistenci dveh frančiškanskih misijonskih škofov iz Kitajske msgr. Gracijana Gennaro in msgr. Modesta Everaets.

Gospodarstvo.

Trgovinska bilanca. Trgovinsko ministrstvo objavlja za prve štiri mesece leta statistiko naše trgovine z inozemstvom ter povzame iz poročila najvažnejše podatke. Uvoz je znašal od januarja do aprila 11725 milij. kron, za 1804 mil. K več kot lani ob istem času, izvoz pa 8098 mil. K ter je za 563 mil. K večji kot lani. Letošnji pasivum naše trgovinske bilance znaša torej 3626 mil. K, medtem ko je lani prva tretjina leta zaključila z 2366 mil. K. V uvozu moramo vpoštevati predvsem postavke za poljedelske izdelke (1587 mil. K) in zasurovine tekstilne industrije (145 mil. kron). Zanimiva je postavka uvoza čilenskega solitarja, ki ga je naše poljedelstvo rabilo v tem letu za dobro tretjino več, kakor lani o bistem času; opozoriti je tudi vredno, da je uvoz premoža letos za 102 mil. K višji, nego lani. Izvoz ne kaže posebnih izprememb ter se vidi samo v izvozu sladkorja nekoliko višje množine, nego lani, namreč za 86 mil. K. Promet dragih kovin ni vstet v gornjih svotah ter znaša uvoz 68, izvoz pa 646 mil. K in je za 383 mil. K višji nego lani. Vzrok je izvoz zlata, katero pošilja Avstro-ogrska banka vun, da s tem urejuje kurz naših deviz v inozemstvu, ki pa sili vedno bolj kvišku in je sedaj že poldrug odstotek nad pari, kljub velikim žrtvam državne banke.

Dunaj in Budimpešta. Po zgledu Dunaja hoče tudi Budimpešta dobiti električno cestno železnico in elektrarno v svoje roke ter je mestni magistrat zapovedal, da ima sedanja lastnica teh podjetij »Ogrska električna družba« naznaniti do 30. t. m. mestu pogoje, pod katerimi je pripravljena izročiti mestu vse svoje naprave ter jih odstopiti do 1. junija 1914.

Lloydova bilanca. Prometno poročilo naše največje paroplovne družbe izkazuje za preteklo leto precejšnje nazadovanje v primeri z zadnjimi štirimi leti. Za vzroke navaja poročilo kolero v Italiji, Dalmaciji in v Turčiji, vojno Italije s Turčijo, revolucijo na Kitajskem, kar je vse promet občutno oviralo. Število potnikov je padlo za 70.000 in tudi množina tovorov je precej nazadovala; dohodkov je bilo dobrega pol milijona manj kot lani, vendar pa razdeljuje uprava, kakor lani, 6% dividendo. Letos so za družbo zopet tako slabi pogoji, kakor lani koncem leta. Dardanele so prinesle Lloydju škodo za pol milijona in tudi izguba, ki jo ima družba neposredno radi vojne v turških vodah, ni mnogo manjša. Če bo vojna še dolgo trajala, moramo z gotovostjo računati, da bo prihodnja dividenda nižja nego letošnja, ker je dobiček, ki ga družba deli, tako le državna podpora.

Po svetu.

Macharja kakor pesnika sodi profesor Hikel v »Pregledu« tako-le: »Stališče pisateljevo (Macharjevo) je v vseh treh knjigah ki se tičejo srednjega veka, nepesniško in se naravnost protivi poeziji. Velikim dogodkom minulosti dela krivico celo tam, kjer se trudi o njih simpatično pisati. V ustah žužnjastih pripovedovalcev raste dogodek v razblinjeno, breztvarno dejanje, in modroslovna podlaga se izgublja. O čeških reformatorjih ni vedel povedati nič globlje in tipičnejšega, kakor kar nam je obče znanega od slovstvenih zgodovinarjev. Machar bi bil rad pesnik historične velikosti, pa je pozabil, da je v svrhu pesniških umotvorov vznesenih, velikih čutov neobhodno potrebna globoka in pohlevna priprava. S tako pohlevno sramežljivostjo, kulturno pripravo ni pristopil pesnik k velikim pojavom preteklosti in odtod to preveč človeško pobarvanje krasnejših dob in vznesenih bitij, od tod raztrgana draga nam imena in dejanja. Enaka nedramatičnost in ponesrečenje motivov se pojavlja tudi v domačih snoveh. Hus, Chelčický, Žižka so samo v jambi izražena proza. Nekoliko strani iz dobre domače povestnice nam je ljubše kakor te učene in mrzle pesmi brez pesniškega poleta. Vsa posledica analize je negativna.« — Tak je Machar v zrcalu svojih lastnih ljudi.

Bolgarski buditelj. Bolgari so nedavno tega na dostojen način slavili spomin očca meniha Pajsina, ki je pred 150 imi leti (leta 1762.) napisal prvo

»Slovansko-bolgarsko historijo« in tako postal prvi buditelj bolgarskega narodnega življenja. — Otec Pajsin je bil sklenil vzbuditi spomine na davne čase. V samostanski celici je napisal svoje delo »Slavjano-bolgarska historija«, ki je temelj in začetek bolgarske kulture. V svojem delu je napisal otec Pajsin zgodovino bolgarskih carjev ter je dokazal, da so Bolgari del slovanskih narodov. Ker ljudstvo ni znalo brati, ni imela knjiga vspeha — le polagoma je prodirala v narod in vzbujala narodno zavest. Trebalo je še 100 let čakati, preden je bila dežela osvojena turškega jarma. Leta 1860. so Rusi pričeli akcijo za osvoboditev balkanskih narodov. L. 1876. se je unela huda vojska, a danes je Bolgarska cvetoča jugoslovanska država s štirimi milijoni prebivalcev. Novo narodno življenje se je hitro razvijalo, kulturni in gospodarski napredek je nepričakovan. Z veseljem proslavljajo Bolgari jubilej »1762—1912« in se hvaležno spominjajo buditelja, meniha Pajsina, ki je s svojim spisom prvi označil novo dobo.

Največji dimnik na svetu. Baš te dni je dograjen dimnik papirnice v Zakrevi v pruski Šleziji. Premer njegovega temelja znaša 16 metrov, visok je pa 102 metra. Potrebni material je navozilo deset vlakov z 29 vozni. Na vsakem vagonu je bilo 10.000 kg gradiva. Stavba je bila dograjena v 120ih dneh.

Rembrandtova slika za milijon K. »Times« piše, da je lord Feversham prodal svojo slavno Rembrandtovo sliko, predstavljajočo portret nekega trgovca, Mr. Fricku v New York za več nego milijon kron. Slika je bila izmed najboljših v Rembrandtovi razstavi v Burlingtonhausu leta 1899. Umotvor je splošno znan pod imenom »Holandski trgovec« in je bil skozi 160 let lastnina lordov Feversham. Mr. Frick ima zbirko najkrasnejših Rembrandtovih slik.

Obiski slovanskih kmetov na Češkem. Nedavno tega je prišlo blizu 60 rusinskih kmetov v spremstvu svojih poslancev med brate Čehe, da bi se od njih učili modernega napredka v gospodarstvu. — Ravno kar se mudi na Moravskem in Češkem nad 100 bolgarskih kmetov. Da bi bil pouk in izkušnje tem uspelejš, so porazdeljeni na tri oddelke. — V kratkem pridejo na Češko tudi ruski, poljski in slovaški kmetje, da bodo proučevali njih napredno gospodarstvo. To je veselo znamenje časa, zakaj, kdor ne napreduje, nazaduje.

Cena rokopisov. Na neki dražbi rokopisov v Berlinu se je plačalo za francosko pismo kraljice Luize vojvodi Saško - Hildburghausenskemu 2060 mark, za pismo Teodorja Körnerja, obsegajoče 6 strani, 755 mark. Germanski muzej je plačal za zbirko 28 pisem Friderika Fröbela, ki so velike važnosti k zgodovini vojsk za svobodo in k dogodkom prostovoljnega zbora Lutzwovskega, 510 mark. Krasno ohranjeno pismo papeža Klementa III. je šlo za 425 mark. Pismo, ki ga je pisal cesar Viljem II. svoji babici, ko je bil še princ, je stalo 135 mark, francosko pismo Friderika Velikega, pisano svoji sestri, švedski kraljici, je stalo 175 mark, list Blücherjev pa 230 mark.

Ponesrečeni aviatik. Pri Vitepsku je padel pilot Gabarvolinski 40 metrov globoko in se je smrtnonevarno poškodoval. Aparat se je popolnoma razbil.

Število zamorcev v Ameriki narašča. Statistika iz leta 1900 je pokazala, da se je število zamorcev, odkar je odpravljeno suženjstvo, podvojilo. Leta 1860. je bilo v Združenih državah 4.441.830 zamorcev, a leta 1900 se jih je našle že 8.833.994. Kakor piše Booker T. Washington v časopisu »Independent«, se je število zamorcev v Združenih državah v naslednjih desetih letih zopet za milijon duš pomnožilo. Leta 1910. je bilo v Združenih državah že 9.828.294 zamorcev, a danes je njih število že toliko naraslo, da jih je čez 10 milijonov. Naglo naraščanje je v prvi vrsti posledica njih telesne čistosti in žilavosti. Zamorci ne izumirajo. Zadnje statistike ne kažejo sicer tako hitrega naraščanja kakor prve, a to le vsled tega, ker je njih priseljevanje iz Afrike ponehalo. Vsekako so življenjski pogoji za zamorce ugodnejši v Združenih državah kakor pa v Afriki, kjer se jih smatra za manj vreden narod.

Ekspresno pismo rabilo tri leta, dva meseca. Neki uradnik namestništva v Inomestu je dobil 16. t. m. neko ekspresno pismo, ki ga je oddala dne 26. aprila leta 1909. njegova takratna nevesta na pošti z naslovom v Feldkirch, kjer je uradnik takrat služboval. Uradnik je potem svojo nevesto poročil in žena je že umrla. Lahko si mislimo, kako je bil presenečen uradnik, ko je dobil ekspresno pismo (!) svoje nekdanje neveste, ki je že zdaj devet mesecev v grobu.

Stoletnica pisateljice »Stric Tomove kočee«. 12. t. m. so v Ameriki slavili stoletnico rojstva Harriete Beecher-Stowe,

pisateljice tudi med Slovenci dobro znane in priljubljene povesti »Stric Tomova kočea«. Ta knjiga je mnogo pripomogla k odpravi suženjstva v Ameriki.

Listnica uredništva:

Vsem, ki zahtevajo naj bi v uradniškem delu priobčevali razne izgubljene stvari, javljamo, da taki oglasi spadajo v inseratni del lista. Za manjše izgubljene stvari, se pa itak poizve na policiji, ako so najdene.

Koroško: Vaše predloge o časopisu na Koroškem smo poslali na mero-dajno mesto v Celovec.

Knjigovodja

se sprejme pri nekem večjem trgovskem podjetju. Zmožen naj bi bil pisarno samostojno voditi. Želi se znanja laškega jezika. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod naslovom: »Samostojna služba 1845«. 1845

Delavce

išče za stavbinska in kopalna dela 1596 (3)

tovarna za cement na

♦ Zidanem mostu. ♦

Vpokojeni orožniški postajevodja išče stalne službe

Nastop lahko takoj. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Stalna služba 1891«, oziroma sprejema ponudbe.

Stanovanje

s tremi sobami in vsemi pritliklinami se odda za 1. avgust pod ugodnimi pogoji. Več se poizve na Franca - Jožefa cesti št. 3, II. nadstropje, na levo. 1930

Kočijaž

zmožen slovenskega in nemškega jezika, želi premeniti službo; kje, pove upravnishstvo »Slovenca« 1902

Veletrgovina s špecerijo in z deželnimi pridelki
ANTON KOLENC, CELJE, Graška cesta številka 22.

Prazen je izgovor, da se mora blago kupovati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim špecerejskim blagom, tako, da zamore popolnoma ustreči zahtevam cenjenih gosp. trgovcev proti vsaki konkurenci, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poizkusom in prosim za mnogobrojen obisk. Velečastitim gospodom duhovnikom ponudim voščene, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve.

Kupujem tudi vsakovrstne deželne in druge pridelke kakor oves, pšenico, suhe gobe, fižol, seno, orehe, vinski kamen itd. sploh vse po najvišjih dnevnih cenah. Kupim tudi vsakovrstne vreče, ter petrolejske in druge sode.

Cenjenim kmetovalcem naznanjam, da imam v zalogi vsakovrstna poljska in vrtna semena za neslajve kaljivosti, kakor pravo francosko lucerno, domače deteljo, travo, ter čebulček, fižol in krompir za sadit bel, rumen ali rožen. Za krmljenje živine imam v zalogi rižovo moko in otrobe v ceni od 9.— do 15.— Kron 100 kg. 2973

Poštna naročila se izvršujejo z obratno pošto.

V kavarni »Central«

vsak dan vso noč

KONCERT

na novo došle priljubljene tamburaške damske kapele »Central«.

Z velespoštovanjem

1775 7 Štefan Miholič, kavarnar.

Gostilniška koncesija

v Novem Vodmatu je oddati v najem. Pogoje se poizve v pisarni odvetnika dr. Danila Majarona v Ljubljani. 1840